

Inensum, cæloque ingens indicere bellum.
 Donec paulatim furijs stimulantibus ardens,
 Nos duro exilio expulsos Cubosama per orbem
 Eiecit, Sinamque rates tenuere: reuersus
 Inde iterû huc ad vos, inq; hæc vincla aurea veni.

Sic Pater intentis tacita sub nocte suorum
 Fata refert, sortemque suâ, nec plura locutus,
 Vela legit, clauditque suos hoc littore cursus;
 Mirantur socij casus, secumque frequenti
 Tantarum ambages rerum sermone volutant;
 Gratanturque viro tot vasta per æquora vitam,
 Totque per ignotos populos seruassee, virilem
 Ostentasse animum, atque omnem vicisse ferendo
 Fortunam, & duros terraque, marique labores;
 Post hyemem vt tantam, tempestatemq; decorus
 Ad cæli morte egregia conscenderet astra,
 Ornaretque nonas titulis ingentibus aras.

FINIS

LIBRI NONI,

LIBRI DECIMI
ARGVMENTVM.

Deum cum socijs orat Paciecus, ne mortem differat: accedit Satellitium, eosque ad Mōdum perducit: illuc etiam conveniunt alio ex carcere Christiani tres, qui pro fide tuenda in vinculis cum essent, a Pacieco in societatem admissi fuerant: eos Mondus ad urbem Nāgasaguum deferri iubet: ubi ab urbis Praefecto Midsuno Canachio ad supplicium expectantur: pernoctant in itinere apud agricolā Christianum.

LIBER DECIMVS.

OSTERA vix noctis caecas di-
mouerat umbras
Indifereta dies, cum iam lā-
chrymantia caelo
Ora Pater, geminasque manus,
& corda leuarat

Cum socijs, precibusque dabat flagrantibus horas;
Utque alas concessit Amor, super ætheris auras
Mête subit, Superúmque domos meditatur, & arces
Intrat Olympiacas, murosque, urbemque Sionis
Extractam solido ex agrò, gemmantia cuius

Tecta

Testanec imber edax, rapidi nec aeneae venti
 Prælia, non æui poterit mutare vetustas.
 Nullus vbi est carcer, non ferrea vincula, Mondus
 Nullus adest: nullasque vigil, custos ve procellas
 Excitat, aut rerum mare fluctuat humanarum,
 Sed diuina sacri celebrant encomia ciues,
 Et læti venientum animos ad regna choreis
 Excipiunt, vbi regnat amor, semperque perennat
 Gaudia, deliciæque, immortalisque voluptas.
 Hinc iterum ad terras presso per inane volatu,
 Descendit, memoransque huius fastidia vitæ,
 Humanasque vices, atque harum incōmoda rerū,
 Quando, ait, o quando veniet lux illa dierum
 Frima mihi? primūmque albo signanda lapillo?
 Cum rex magne tuū tenebrosa ab sede Iosephū,
 Eripies, torquemque dabis pro compede, amiētū
 Pro vili insignē chlamydē, pro carcere, & vmbri
 Fulgentes super astra domos, atque aurea tecta?
 Sat terris, vitæque datum: quid nostra moraris
 Gaudia? tot lachrymis emptam, votisque petita
 Cur mortem differre paras hæc illa Paceco
 Est promissa fides: corpus rex magne furēti
 Da tandem flammæ, meque his exolve catenis;
 Hæc quoque da socijs, notam precor aspice gētē,
 Iesuadasque tuos, votis ardentibus ignes
 Iunge alios, animique rogis incendia misce.
 Talia flammato voluebat corde Pacecus,
 Cum pulchrā, & roseo radiatē cernit amiētū
 Mille inter Plausus inter comitāntia mille
 Gaudia Lætitiam, sinuosum sacra Voluptas
 Syrma manu cogit, lætę post terga Choreę

*Latitia
 Pacie-
 co, & so
 Eijs: or
 tē propi
 quā de-
 nūciat.*

Associant dominam, Risus, Cantusque sequuntur
 Ambo auro, & gemmis, vestiti floribus ambo.
 Utque graui accessit passu pulcherrima virgo,
 En tibi, ductor, ait, socijsque adspirat Olympus,
 Venit summa dies, tantis meta vltima votis;
 Iamque rogis nudatur Auon, nudantur & omnes
 Vicini colles, iam machina sæua pyrarum
 Cõstruitur, iam vincla parant, procul ite querelæ,
 Et lachrymæ, & mæror, longé dolor exulet õnis;
 Hac poscet vos luce ferox in prælia Mondus.
 Ne tamen horrendos, vanis Circæa figuris,
 Effingat Mors sæua metus, vi: ina caminos
 Cum vastos dabit ante oculos, ne fortia mæror
 Nube tegat, tristisque inuoluat pectora luctu;
 Audite hæc hilares, cunctique ediscite magnam
 Fortunam, palmasque pati; dum Mondus in arcẽ
 Hanc iubet appoperet acies, dũq; arma requirit,
 Carnificesque, rogosque parat, fortissima vestris
 Militibus collecta manus se effundit Olympo,
 Victoresque inter lituos, & classica vobis
 Currit in auxilium, comitumque in prælia tendit,
 Præteritos spectate duces, aciesque priores
 Conspicite, auratos clypeos, fulgentiaque ora,
 Ora notis belli nimium, decorata? manipuli
 Quo sacri incedunt passu? quanto ordine? quali
 Maiestate nitent? alben? niue pectora, flagrant
 Tela auro, plumasque inter, galeasque nitentes.
 Omnibus in fronte inscriptum stat nomen Iesus.
 Primam aciem decus Italicũ, gens nata triũphis
 Sustinet, hinc Genouæ te ductor Spinola turmas
 Ductantem aspicio, Sociosque ad bella vocantẽ,
 Vera

*Patres
 Societa
 tis an
 te Pacie
 cõ profi
 de Inlap
 ponia
 passi*

Itali.

P.

*Carolus
 Spinola.*

P. Na
uarrus

P.

Hierony-
mus de
Angelis

P.

Camil-
lus Cōf-
tātius.Iapones
P.Sebasti-
anus.Alios vi-
de in no-
tationi-
bus.Lysij
P.Ioannes
Bapt. Ma-
chado.
Fr.Ambrosi-
us fernad.

P.

Nor Michael

Vera ducum soboles, Caroliq' haud nomen inane.

Hic & bellipotens, quem læta Calabria cælo

Attollit, Nauarrus adest; micat aureus armis

Hieronymus, niueisque animis, & moribus æquat

Algeros, vultuque ipsos, & nomine reddit.

Te quoque Constanti factis constantibus vltro

Aspicio incendentes acies, clarumque Tonantis

Signiferum, & veteris renouâtem signa Camilli.

Hic prope prima animis, medijs Iapponicæ virtus

Consistit, numero plures, non ense minores.

Hinc Fufius ouat, bellum mouet inde Sebastus,

Et Michael, Thomasque ferox, Antonius, Ota,

Iacobique ambo, geminique in bella Ioannes

Exultant, Petrusque ruit, Dionysius hastam

Euibrat, inde pares telisque, animisque sequuntur

Zampo, Cauaratus, Michius, Sandaius, Hempo;

Flos Superum, virtusque virum, Martesque tremedi.

Tertia belligerat, fortisque triaria campo

Lusitana phalanx se læta immittit a perto;

A tergo socios seruans, victricia cogit

Agmina, & Herculeos factis obscurat honores.

Primus init pugnas, quo Fortunata superble

Insula, Ioannes, patriaque Acheronta securi

Bellator petit in cædes, in fracta tyrânis

Ambrosius iam vincla parat, queis erutus olim,

Clarus Olympiæ conscendit victor ad arces.

Vos tandem o sacri geminos duo fulmina belli

Carualios, qua laude feram? fluuijalibus vndis

Hic alget, rignusque viret, flauescit ab igne

Ille alius, pietate pares, & nomine: mortis

Est quoque causa eadem, pæna est diuersa: duobus

Carthaginius. Non foret vna satis, non hos ardoribus ambos
 Vinceret Ignipotēs, nō vnda immergeret ambos,
 Quin etiam si sponte sua horum cuique liceret,
P. Iacobus. Tormentum, mortisque genus componere, vtrique
 Quattuor in p̄nas sat non elementa fuissent;
Carthaginius. Hęc ollis dum fata negant, sibi f̄dere certo
 Hic ignem rapit, ille vndam, variare triumphos
 Sic placuit, rubet hic flammis, ille albicat vndis.
 Dissimiles p̄næ, similes stant fronte coronæ,
 Ambo gerunt v̄brata suas per tempora quercus.
 Has ergo gens sacra acies, hanc aspice gentem
 Astra per, æthereosque polos descēdere ternis
 Ordinibus, certare p̄res, & iungere vestris
 Arma armis, animisque animos: ductoribus istis
 Quas mihi non liceat vobis promittere lauros?
 Vos ergo Choreæque leues, Cantusque sonori,
 Vosque hilares Plausus, Rirusque, & Gaudia lætū
 Concelebrate diem; vosque o Cantabria proles,
 Magni Ignatiadæ: lætum P̄ana canentes,
 Surgite victores, palmisque accingite dextrās,
 Plaudit, & ad vestros currit cælū omne triumphos,
 Sic effata viros, tēnes discessit in auras,
 Gaudiaque, & læti cecinerunt æthere Cantus,
 Immisti Choreis, Rirusque, & sacra Voluptas,
 Cum plausu feriunt citharas, & nablia tentant.
Perduntur ad Mōdum. Vix Dea le suadas lætos iam, & multa volentes
 Dicere deseruit, subitō cum Lysius heros
 Obscurum agnoscens compleri milite testum,
 Atque armis feruere arcem, conuertit honestos
 Ad turbam cum voce oculos, frontemque serenus
 Exposcit, quæ iussa ferant: quid ferrea circum

Tempestas

Tempeſtas? quæ tela perât? quis in arce tumultus?
 At ferrum armati intentant, vox omnibus vna,
 Te præſes, ſociosque ſimul ſub luce maligna
 Imperat acciri Mondus, dum clauſa domorum
 Tecta ſilent, ſtratisque iacet gens feſſa per urbē.
 Sed nos (proh Superi?) ſomnus deluſit, Eous
 Clareſcit, tenebræ cedunt, Solique propinquo
 Vndique criſtatae reſponſant ore volucres.
 Non mora ſit, magno ne plebs effuſa tumultu
 Fluctuet, actutûm faciles conſurgite, eamus
 Vnâ omnes, forſan veſtro fortuna labori
 Nunc finem, primamque ſeret via noſtra ſalutē.
 Hæc Ignatiadæ felicia iuſſa tyranni
 Exceperè alacres, plauſuque, & vocibus omnes
 Exultant, Lyſiusque pater ſic ora reſoluit.

Nil equidem, o iuuenes, nobis felicius vnquam

Accidit aduentu veſtro, non milite, & armis
 Eſt opus, hinc faciles cuncti, lætique ſequemur;
 Sint quanuis deſueta viæ torpentia membra,
 Viuit adhuc animis robur, pænisque reſurgens
 Dat vires ſenio, celeresque aſſurgit in alas;
 Si tamen adſtriſtos placet hinc abducere, ferrû
 Colla petût, dextræque optât, date vincula, eamus.
 Vix hæc: cum rigidis conſtringunt corpora nodis
 Carnifices, tacitaque viros ſub nocte per urbem
 Exagitant, ſequique ferunt ſub limina Mundi;
 Hic quoque de veſtro veniſtis carcere rapti
 Grande decus ſinſuque orbis, tu magne Qui face,
 Tuque exhauſte malis, ſed non ſuperate Caune?
 Omnes leſuadæ, & Loiolę digna propago;
 Quos ſibi magnanimus poſt vincula, & bella Pacecus

Addu
 cūtur
 ex alio
 carcere
 re tres
 ſocieta
 tis fra
 Post tres.

Post mille exhaustos Mondo torquente labores,
 Addiderat comites, non inferiora sequutos,
 Gloria Iapponum, & regni noua palma Tacaci;
 Queis similes Sinicæ matres, atque Indica multû
 Gauderet peperisse nurus, quibus inuida tellus
 Lûstadium, Latiumque decus, vrbs Brixa, fuisset,
 Ni quæque hîc magnos etiam iactaret alumnos.

postquam sublimes Mondî intrauere penates,
 Inuictum non ille ducem iubet ire Pacecum
 Se coram, ad soliumque negat perducere ciuem
 Brixanum; timet hos animos, nec clara petenti
 Tot sibi iam responsa darent, vt cederet vltro
 Deuictus, tantisque foret congressibus impar.
 Sic Lyfium, Latiumque timens, te magne Caune
 Aduocat, in te omnes conuertit turbidus iras;
 Cumque olim inuictum pænis, & nominis alti
 Vincētis dignum toties te agnouerit, audet
 Nunc iterum conferre manus, & promere vires,
 Atque sibi extremo promittit puluere lauros.
 Tu contrâ titulosque tuos, nomenque tuere
 Vincentis, Mondum nihil est vicisse, trecentos
 Ipse vel aspectu poteris superare tyrannos.

Ergo vbi magnificum patuit penetrale Cauno,
 Dumq; adstat, vultusq; solo defigit honestos,
 Efferus è folio Præses sic incipit alto.
 Est ne eadem o demens animi sententia? mente
 Regnat adhuc furor antiquus? an carcer, & omnis
 Tormenti genus innumerum potuere rebellem,
 Indomitamque deis ceruicem infringere? cedis,
 An ne iterum exoptas metuendæ forcipis ictum
 Stringētē malas, atque ossa ab sedē trahentem,

Et

Et morsu pascentem artus, miserisque lacertos? *Can-*
 An ne cupis tantas iterum dare faucibus vndas, *nus for-*
 Naribus vt fontes saliant, geminisque fluenta *cipe, &*
 Auribus, & largos effundant lumina riuos? *aqua*
 Non tortor, non ira deest, ad vulnera vulnus, *fuerat*
 Tormentis tormenta addam, simul enlibus enses *crucia*
 Adiugã, atque vndas vndis, atque ignibus ignes. *us.*
 Abijcis infandos deluso è pectore ritus?
 Ligniferique Dei mutas iura impia? mutant
 Hæc socij? mentemque aliam melioribus vsi
 Con silijs, fretique Amidæ pietate, meaque,
 Concipiunt? potius ne rogos, & funeris optant
 Quidquid inhumani quondã est cõmẽtaveustas?
 Quid Lylius parat ille senex? cui mentis ege ni
 Christicolæ, Ignatique genus paretis ouantes?
 Carceris an ne iterum vigiles pervertere tentat,
 Dẽsamonnũq; meum complere furoribus audet?
 Densamonũ, quem ferrũ ipsũ, cũctasq; minores
 Duritie, rupes victurum, & saxa putabam.
 An ne horum scelerum Paciecum pænitet? ausus
 An ne istos, socijque dolent? infide Caune,
 Fare age, & in melius ni iam commissa retractes,
 Te vocat in pœnas, comitesque vt debita soluãt,
 Ille hominum terror, Christi que acerrimus hostis,
 Midsunus rerum vindex, cõlumenque deorum,
 Qui modo regali digressus Prætor Ijendo,
 Nangasaqui altam frænãt sub legibus vrbem.

Audijt hæc magnus constanti corde Caunus,
 Non aliter, quam durasilex, cum fortior Austris
 Atq; mari vndiseno, erecto stat vertice ad auras
 Neptuni rabiẽm contra, contraque sonantum

AEolias

*Cõpa-
ratio*

AEolias ventorum animas, & fulmini iras;
 Inde hilaris, vocēque trahens, tantū ne putabas
 Præses, ait, me posse nefas? desiste minari,
 Mens eadem est, idēq' animus; mihi fortius omni
 Est pectus terrore: hæretque in corde refixus
 Christi amor, & Fidei nimium creūere sub alto
 Pectore radices, non sole, aut frigore, nulla
 Iam possunt flāma exuri, non ense secari.
 Hæc eadem Lysio sententia firmā Paceco est,
 Hoc Italo, socijsque sedet, depone furores;
 Namque metus omnes, & inexorable fatum
 Despiciunt; vitæ parua est iactura; caducæ
 Sunt vrbes, & regna obeunt, consumitur æuo
 Ferri acies, rigidę rupes, & saxa iacebunt;
 Amittenda damus: quod si nunc grandior ætas,
 Si Babylonis opes, auri si pondera nobis,
 Indorumque, Arabumq' omnes Cressiq' darētur
 Diuitiæ, socij hæc temnēt pro munere flammæ
 Extremæ, vinclisque tuis, & sorte catannæ.
 Idē omnes nos ardor habet, mēs omnibus vna est,
 Nosq' etiā va animes mors auferet vna, sepulchrūq'
 Excipiet, tumulique neget si miles honorem,
 Seu pelago eiectos piscis, seu monte volucris,
 Seu fera dilaceret, casu iactabimur vno;
 Coniunctos nos vna dies, flamma hauriet vna;
 Me tandem factis Vincentem, & nomine disce.
 Qualis inardescens congestis vndique saxis
 Erigitur serpens, ignescunt colla, tumescit,
 Sibilat, insultat, nigrumque è pectore virus
 Exhalat, morsuque auras flagrante venenat;
 Haud aliter Diui percussus pectora verbis

Barbarn intumuit, spumant fæda ora, feroci
 Scintillat sermone, ardescunt intima, cunctos
 Ire, rapique, utrique iubet; prohi ducite pestem;
 Dixit, cant magnos vbram Canachius ignes,
 Exiguus sceleri, incendit; discedite, quando
 Extremam hanc nobis laudem Fortuna negavit;
 Nec mihi Xoguni permittunt iussa, Fotoquum
 Vlcisci causas, atque hos inferre caminis,
 Et totum in miseros reuocare ab sede Barathrum;
 Brachia si centum Briareu, totidemque mouēda
 Arma dares, sique Arge meo modo lumina cētū.
 Aptares capiti, nullos lappone rebelles
 Viuere, non villas pateret superesse latebras;
 Sub terras, subque antra vigil, visuque per omne
 Tectum irem, cunctosque rogis, ensique litarem
 Christiadas, posseque iras satiare Deorum.
 Sed quando non tanta mihi clementia diuūm
 Annuit, hos saltem nostro rex optimus ensū
 Cur negat? extorquetque tibi Ximabara caminos
 Instruere, & legis vanæ incendisse ministros?
 Inuidit palmamque mihi, titulosque pyrarum
 Midfunus, labor hos primūm inuenisse, catenisque
 Includisse meus, terras, pelagusque cucurri,
 Tercentum armaui iuuenes, puppesque parauī
 Sedulus, extremūm nostros Midfunus honores
 Occupat, & præda, nostroque labore triumphat.
 Ast ego quid dolco, vel quid queror, optime grates
 Iam tibi regnantum princeps, Camiūq; sacerdos
 Persoluo Xogune? mea qui ex vrbe nefandam
 Ire iubet pestem; ceseres discedite, Diui
 Ne caput in nostrum vertant tot crimina, & vrbe

Hanc

Hanc tali illuue infectam subvertere fundo
 Intentent, properate viam, descendere cælum,
 Atque polos ruere ignitos, & fulmina ferri
 Me super aspicio, procul hinc, procul ite profani.

Dixerat, ex oculis rabidi rapuere manipuli

Infantes, vi non opusest: non vlla moratur
 Segnities ignaua pedes, vestigia quisque
 Ante tulit, celeres plantis amor addidit alas.
 Sed ne forte viris fastidia longa viarum
 Vitam adimant, prædâque sibi, flammæq' futuræ
 Materiem; ne magne tuis Midsunc cupitam
 Eriperet scenam mors intempesta theatris,
 Iam pia nunc, rebus duri inclementia Mundi
 Prouidet, & socios tali iubet ordine duci,
 Quinque recuruatos vinclorum pondere vili
 Clitellæ super imponunt, sed fortibus ardor
 Magnus inest equitum turmis; nō Castor habenis
 Pulchrior ad Cælum graditur, non fortior olim
 Alipedem frænauit equum, subiitque tementem
 Bellerophon, rabidæ aggressurus bella Chimæaræ?
 Lætior haud quorūdam sonipes bellator adibat,
 Cum tulit alato sublimem Persea gressu,
 Pallados armisonæ meditantem prælia, & atrōs
 Deiecturum oculos, crinesque, & colla Medusæ,
 Tales se se animis, tales se se ore ferebant
 Loiolæi equites, tales gradiuntur in arma.

Dum sic Iappones ad bellâ vocantia ductor
 Sublimes in equos iussit conscendere Mondus;
 Baptistam multorum humeris, sellaque curuli
 Vectari, atque alia ferri te magne Pacece
 Imperat, & longos circum diffundit amictus,

Cortinæque

Cortinæque sinu claudit, totumque recondit;
Scilicet ille tuos oculos cognouit, & omnem
Conuertiaspectu credit, si videris, orbem.
Vel quia de vinculis, pænisque, & carcere tali
Is facie tantumque malis exhaustus, vt ipsum
Iam pudeat, populisque neget ostendere quâtas
In te vno licuit Mondo desumere pænas;
Ipse vel humanas tenuis iam cernere terras,
Dum cæli contendis iter, ratione Pacece
Qua te cunque ferat clausum lectica, beatos
Macte poli ciues, titulosque auctore sacrato
Iâ feretro, atque humeris hominû cõsuesce: beati
Agnosco augurium felix, sortisque futuræ
Grande omen, Superùm cum iam signatus honorẽ
Solemni pompa elatus, plausuque frequenti
Ibis in aurata carpenti sede per vrbes;
Proque acie armata, qua nunc is septus vtrinque,
Tunc plebis, procerûque graues de more coronæ
Accedent cantu, & choreis fumantia circum
Thura dabunt, spargentque rosis, & floribus antas
Iamque dies aberat totus dum iussa parantur,
Et tectum ad magnum, sæuique palatia Mõdi
Conueniunt equites, peditesque nitèribus armis,
Quo Nangasiqui vincetos ad mania ducant.
Hic gladio incedit melior, præstantior ille
It pharetra, hic longa reliquos supereminet hasta;
Complentur portarû aditus, fremit altus equorû
Hinnitus, turbæque sonant, vocesque resultant.
Ipse grauis, foribusque sedès dat plurima Mõdus
Iussa viris, curamque viæ committit Afondo,
Cui rabies, tristesque iræ, sæuumque nefando
Corde

Corde odium, & rixæ, furiosoque ore querelæ.
 I ductor, blandusque, inquit, se uisusque vicissim
 Hæc moderare acies, celeres fac tendere tota
 Nocte gradus, Phimum solis prope lumina cernât,
 Huncque illic consume diem, noctisque sequētis
 Iunge moras; atque inde agros, & culmina mōtis
 Summa petant celeres, quorum de vertice sūmo
 Cum Nangasaqui muros conspexeris, vmbra
 Falle horas, lucoque sedens consiste parumper;
 Cum calor abscedet, tunc demūm intraueris urbē,
 Atque hos Midsuno trades; non fercula, stratum,
 Nil horum tibi sit curæ, scis ipse, Fotoquum
 Quos referas. Amidæq; hostes, scis quale merētur
 Hospitium, scis quale daret, si Mondus adesset.
 Hæc ubi iussit herus, supplexque accepit Afōdus,
 Cuncti vrbe egressi per amica silentia lunæ
 Contendunt, roseusque diem cum Lucifer almū
 Extulit, instantes Phimi læta arua subibant,
 Queis Mondis seruanda diem, noctemque sequētē
 Iesuadum turmas consistere iussa monebant.

*Charybdis
 dis fa-
 mē mi-
 litibus
 inspi-
 rat.*

Tūcpelago egrediēs, terrasq; inuecta Charybdis
 Intorquet furibunda oculos, & deuorat artus
 Ipsa suos, sorbetque auras, & proxima morsu
 Saxa petit, iacit ora herbis, & frondibus vnguēs.
 Inde aciem inuadens impasto è pectore sæuam
 Dat vesana famem, rabiemque inspirat edendī
 Militibus, rapiant hortos, non parcere pomis,
 Non chaino, Cereri ve sinant, de cortice rupto
 Mella ferāt, non mōte greges, non buccula cāpo,
 Non quis herbiferis secura in vallibus erret;
 Quidquid honesta domi coniux nutrire volucrū
 Affolet,

Assolet, in prunas veniat, veribusque refixum
 Exerret mensas, epulasque, & fercula ditet.

Dixit, & angustum redit in defessa Pelorum.

His custodum acies furij agitata, coloros

Ad dites properare viam, gressumque refert.

Contendit, cultuque domos potiore requirit

Qui sique sibi, pinguesque epulas, & pocula poscunt

Indicunt pecudi bellum, volucrique ruinam

Extremam: non arma sciunt servare tenorem;

Dat ratioque, pudorque locum: ferioque loquente

Iura tacent: servant innita silentia leges.

Dum sibi sternebant lectos, cunctasque parabant

Delicias epuli, victis tormenta, novosque

Exquirunt, & nocte parant veniente labores;

Efferus, ante alios, scelerumque inventor Afodus

Limiadem, sociosque domi cultoris egeni

Occludit, quem vani Amida, ritusque paterni

Vltorem credit, Christi que cohortibus hostem

Crudelem, & patria venerantem lege Foroques;

Huic precibus, monitisque iubet male vexet iniquum

Iesuadam, sociosque fame, nec præbeat vndam

Communem, terris iaceant, non corpora fæni

Stramine, non paleis defessi, membra reponant.

Hic modo te nostris celebrabunt plestra Camanis

Omne decus pagi, sylvarum gloria, Phimi

Magne hospes? gaza socios qui lætus agresti

Excipere hospitio meruisti, & parua tenere

Tecta inter, pomis pastos, fænoque iacentes?

Si contra iubeant Superi, cecidere nocentum

Consilia: in signem Camium, quæ sæua ministrum

Crediderat sine mente cohors, is parvus ab ipso

Hospi

tatur

Pacie

cus, &

socij

pro

christi

anum

agrico

lato.

Lacte puer, cæli monitus, sacrataque iura
 Christiadum de fonte bibens seruata tenebat;
 Atque vbi resuadas parua inter tecta receptos
 Cognouit, proiectus humi, complexibus vrget
 Vincula, & attritis certatim dulcia plantis
 Oscula cum pueris, & casta coniuge soluit.
 Inde graues capiti canos, barbæque decorem
 Diuellens, pectusque manu percussus honestum,
 Midsuni, Mondique iras, & sæua Tyranni
 Xoguni mandata dolens, extrema suorum
 Fata pio questu, scelerataque funera damnat.

Alit illum fletus renouantem, & multa dolentem

Cum senior, lassusque vijs, ægraque senecta,
 Non solita posset solari voce Pacecus,
 Baptista affatur, blandoque hæc addidit ore.
 Iam certè quas ferro acies, & funere acerbo
 Immersit, rapuitque ferox cum cæde tyrannus
 Nosti hospes, totus ruit alto è culmine Iappon:
 Quis velit insanus mundum spectare cadentem,
 Atque polos, cælumque alto de vertice lapsum,
 Expers ipse necis? communi in cæde, virili
 Est animo vixisse, mori: deponere querelas,
 Vndantesque absterge oculos, non questibus vllis
 Est locus; o vtinam damnatū exponere cūctos
 Hoc caput in gladios, atq' omnespectus in hastas
 Mittere, & innumeros hoc tradere corpus in ignes
 Annuerent Superi? facilis iactura; beatam
 Si patriam, cælique habitus, lætasque choreas,
 Atque aciē, atq' choros, atq' ōnis gaudia Olympi,
 Tormentis conferre paro; breuis vna, labores,
 Guttula inexhausto Oceano collata, videntur.

Hæc

Hæc tua (prob cælū ?) iã nos domus vltima, caula
 Hæc aulis Superum iunget, super astra locabit
 Nos ventura dies, cælum Phinane coronas
 Dat capiti, manibus palmas; procul abijce questus.
 Audijt hæc hospes, nubemque è corde doloris
 Deponit, mensasque parat componere agrestes,
 Dat paleas, fænumque thoris, mistumq' ligustis
 Serpillum, violasque domo dispergit cientes
 O felix nimium cultor florentis agelli ?

Non tibi quadratis surgunt pallatia gemmis,
 Non rigido stant ære trabes, non lucidus ostro
 Stat lectus, paries ve nite t' conspectus in auro;
 Sed tua diuinis virtutibus aucta supellex
 Irradiat, tibi prisca Fides, summique Tonantis
 Relligio, & Pietas, Grauitasque, vigilque pudor
 Candor, & infani semper Pax nescia ferri,
 Mille modis animos ornant, & mille penates.
 Nec non vrbanos fugiens Astræa tumultus,
 Atque hominum indignata lares, te Diua supremũ
 Inuisit, conseruat adhuc vestigia tectum.
 Quod si frugalis cerno tua sercula mensæ,
 Iam mihi Pompei cedant conuiuia magni,
 Cede epulis Cleopatra tuis, cum plurimus aula
 Calcabatur onyx, manibus pretiosa hyacinthis
 Fundebat cry stallus aquas, niueamque videres
 Hinc Cereré, hinc fuso rubuisse adamanta Lyæo,
 Aeraque aspiceres, terræque, atque æquora tãtos
 Sudare in luxus, gemmisque hinc, inde liquatis
 Crateres magnos, paterasque vndare nitentes,
 Cedite, queis auro cura est ditare palatum,
 Permistisque cibo gemmis, qui vertere pænas

Agnouere tuas Pater Apennine, tuasque
 Delicium fecere niues, & frigora luxum,
 His ego pro dapibus nunquam tua fercula vellem
 Hospes inops mutare; tuæ pro fragmine mensæ
 Ambrosiam abijcerem, solum remanentia vincis
 Frustra piæ cereris colerem, terraque cadentes
 Reliquias animo seruarem, & corde tenerem;
 Ergo cui tantos cælum concessit honores,
 Viue hospes Phimane? Deus pro munere postes
 Ampliet, & tuguri celebrentur in orbe penates;
 Quæcis non Luliam sœui Busiridis aras,
 Nec falsi Diomedis equos, sed criminis insons
 Hospitium, vacuumque doli inuenisse fatemur.
 Tolle caput victura domus, pulcherrima cuius
 Ante fores platanus frondentes explicet umbræ,
 Blanda sedens ramo longam Philomela querelis
 Seu noctem imminuat, teneat seu carmine soles.
 Hinc tibi fons saliat, lymphaque vndate per hortos
 Riuus eat, decantet apis, tibi retia turdos
 Illaqueent, per rura Pales tibi rideat agnis,
 Fruge Ceres, Bacchusque vuis, & Pallas oliua.
 Rex esto agricolis, aruū tibi pareat omne,
 Inque tuos maneat decus hoc, & fama nepotēs.
 Hæc inter vicinæ ædes, & tecta sonabant
 Cuncta latrocinijs, prædisque epularibus ardēs
 Instabat glomerata cohors, armisque per omnem
 Infanti vicum furia ta mente ruebant.
 Non audet vis vlla virum se opponere contra,
 Namque iras Mondi, & nunquam placabile regū
 Irritate timent odium, quos impia gentis
 Belligeræ non facta grauant, mulctantque seuerè

Si populi tentet acies cohibere furentes.
 Non tamen hos patitur pectus muliebri timores,
 Prædantesque videns acies Nea Cressida pagi
 Grandis anus, contra geminas in prælia turmas
 Fæminæ ducit gentis, ruit illa per omnes
 Bellatrix, miscetque manus, proh? fustibus illæ.
 Hæ verubus, petit illa colo, iamque agnific facta
 Fusi omnes, & pensa volant, dolor arma ministrat.
 Tu quoque Amazonidû, si quod Iappone remâsis,
 O genus Agrimene, caput alte elata, sorores
 Fortior ante alias, raptim a fornace calentem
 Contorqnês manibus palâ, hinc, atq' inde repellis
 Armatos, iuuenesque premens caua tēpora pulsas;
 Fit clamor, sanguisque, fugit cum milite Asondus,
 Et prædam abripiunt captam, plagisque medetur,
 Utque satis mensæ indultum, sub nocte profunda
 Inflatidapibus crudis, potuque soluti,
 Agricolæ ad sedes, & tecta angusta redibant,
 Queis Ignatiadæ, præda obseruanda, manebant.
 Hic dum longa ædes circum obsidione coronant,
 Seque inter passim conuitia multa retorquent,
 Et tua commemorant felix o Cressida facta,
 Agrimeneque tuæ celebrant fera vulnera palæ,
 Tecti armis, tardo dissoluunt pectora somno.

FINIS

LIBRI DECIMI.

LIBRI VNDECIMI

ARGVMENTVM.

*Dum Phimi cum socijs pernoctat Paciecus,
pro ipso liberando Iapponia Deum precatur,
nontamen exorat: ab hospitio egressis Chris-
tianus agricola exit obuiam, cum munuscu-
lo rusticano: Prope Nangasaquum P. Bal-
thasarem de Torres, & fratrem Michaelem
ex eadem societate, & ab Omura in eandē ad-
ductos panam inueniunt: cuncti Nangasa-
quum ingrediuntur.*

LIBER VNDECIMVS.

*Iappo-
niaques
tus pro
Pacit
co.*

INTEREA flauos effundens ver-
tice crines,
Lugubresque induta habitus, &
fronde cupressi
Tecta caput, grauidosque ocu-
los, Iapponia sacras
Ante aras, Numenque Dei, prostrata iacebat.
Atque graui feriēs cæli pia sydera lactu,
Noctē inter, tenebrasq; gemens, cū supplicē questu
Talia de rauco suspiria corde trahebat.

Hcu

Heu cælum crudele mihi? prohsaxea semper
 Sydera? Diuorumque meis mens ænea votis?
 Non Superi, non vestra ferit præcordia poster
 Aspectus, lachrymæque iste? sic vocibus aures
 Clauditis? æquoreis fundo verba irrita ventis.
 Tu saltem, tu Virgo Parens, spes vnica gentis
 Afflicta, si Diua tuis libauimus aris,
 Hos questus, hanc vocē audi Regina, benignam
 Fer dextram, lætosque oculos aduerte iacenti.
 Tuque etiam collo affixum, gremioque pncellum
 Iapponum oblitum, nec iam meminisse volentē,
 Flecte tuum, nostrisque iube det lumina rebus.
 Sed tu o sponse, mei cur obliuisceris? aut cur
 Sum despecta tibi, nec quæ sim quæris Iesus?
 Non ne acies, totumque vides confurgere Auernū
 In me vnā? mi dux vbi, vbi es? non horrida bella
 Conspicis, aut quorsum Iapponum cura recessit?
 Vix mihi demissus veniens Xauerius astris
 Prima rudimenta, & Fidei sacra vbera labris
 Impressit, cum Gangem iterū, tractusque Goanos
 Imperijs Rex magne tuis compulsus adiuit;
 Quid memorē Heroas, quasque inclyta Roma tiaras
 Pontificesque sacros quondam mihi sedula milit,
 Quos mihi, littoribusque meis tua fata negarunt
 Incolumes? sic regna meus Iapponica nunquam
 Melchior aspexit, sic inuidiose Sebastum
 Mocambique tenes, tumuloque superbe recondis,
 Vix Petrum baculo insignem, magnumque Loylū
 Pastores, ouiumque greges tractare regendo
 Conspexi: retinet clarum mihi sina valentum,
 Nec transire datur, portusque attingere velis;

Episco-
 pi Iap-
 ponenses

1.
 2.
 3.
 4.
 5.

Quique eius rex magne vices, fortemque laborū
 Sulentabat adhuc Lyſia virtute Paccēti;
 Heu? Phimi ad caulas, feno male fultus agreſti,
 Cui ſibi ſe iſſi inter, durasque catenas
 Inuigilat, (ſeis ipſe) ſuo nec pectore noſtem
 Accipit, extremo; prima cum luce caminos
 Expeſtans: vel ſerua illumi pater optime, flāmis
 Vel red ſaris, baſtoque ſin ſil con ſumar eodem.
 Non ne olim obſcuro Solymorū in carcere poſtes
 Aſtratos, ſernasque ſores, rigidasque catenas
 Aliger eluſis fregit cuſtodibus arcis?
 Ductorem vt nauis Petrum, cælique potētem
 Clauigerum eriperet, tataque in ſede locaret?
 Hunc modis cæleſtem Superiorum è ſedibus altis
 Mitte dūcem, inſtanti Bonzorū ab cæde Paccēti
 Qui ſeruet, reddatque ſuis, tutumque reponat.
 Tu quoque, ſublato quondam Daniele, leonum
 Ora, ſerbsque vngues frænasti, heu cerne ferarū
 Quot rictus, quorūque ora modum ſub nocte Paccēti
 Circuſtant, exarua vngues rex maxime, & ora
 Conclude, incolumemque mihi concede parētē.
 Ni facias, ſeruesque virum, cui præda relinquitur?
 Cui me iam Lyſio propugnatore carentem,
 Deſertanque ſinis? tecum Paciece caminos
 Intrabo, veniet felix mors vna duobus;
 Non ultra hanc animā, non hinc producere vitā
 Fas mihi: pænarum ſatis eſt, ſatis optime ductor
 Exhauſtum; in flammis tecum lux noſtra peribo.
 Nec plura his; tristes vox cum peruenit ad aures,
 Pone modam tantis lapponia ſeſſa querelis,
 Tergeminum te numen amat, tibi ductor Ieſus
Inuigilat,

Inuigilat, tibi Virgo Parens bene consulit astris,
 Aliferumque acies. cælum tibi militat omne,
 Ductores mittent alios, atq; agmina semper
 Lictore ab occiduo, Lythioque ex orbe per undas
 Magna ferent, aliosque dabunt in bella maniplos,
 Mortales inter vitam perferre sub autas
 Francisco sua facta negant; iam non capit ipsam
 Terra, poli Superis debetur, poscitur astris;
 Indigetemque illum felix Iapponia quondam
 Accipies, multis nec iam labentibus annis,
 Tempa per, atque aras ibi conspectas in auro.
 Sic audit, reprimitque graues Iapponia questas.

At pelagi nubes iam tunc pulcherrima ab undis
 Exurgens roseo carru, nec atque per agros
 Dispergens, Aurora polum, lucemque veniebat;
 Iamque dies aderat Parcarum pensa supremam.
 Quem dederat facie tibi, quem secula prima
 Aeterna, in signemque dabant hac caede futurum,
 Is te multa animo meditantem fata tuorum,
 Et socijs cladem extremam, cunctisque timentem
 Inuenit, solamque tui te maxime ductor
 Securum, oblitumque rogos, & funera vidit.
 Ergo vbi candenti cælo clarescere lucem
 Limiades passim rimoso in culmine sensit,
 Ipse ducesque, pigraeque acies, somnoque iacētes
 Increpat, Ecquid, ait, flammaram gaudia nobis,
 Optatamque viam iuuenes differtis? carnis,
 Non pudet, heu? noctem sic totā stertere? & altū
 Usque diem ignauo corpus damnare sopori?
 Vnam præ cunctis miror te ductor? Afondi
 Quo furor, antiquusque ardor? quo viuida cessat

Cura animi? instamus ne vijs? an sede sequentem
 Hac noctem expectare licet? iam discute somnos?
 Desidiam hanc Mōdus? curā hāc præcepit? in igne
 Hic propere, haud timidus nos flāma expectat, eamus.
 Sic aciem vrgebat senior, corpusque leuabat
 Agresti ex palea, focijque hinc, inde sequuntur
 Ductorem impauidi, lictorque, & miles amictus
 Accelerant, trepidi dant vestibus ocyus artus.

Hinc iter inceptum properant, Phimiq; beato

Egressi hospitio, nemorosis vallibus ibant,

Iamque alto ascensu montes, & saxa tenebant,

Agricola excitus fama de paupere tecto,

Lætus in occursum cum se venientibus offert.

Non timet iratos vigiles, non arma, nec hostes

Cōsertos, turmasq; equitū, perq; agmina inermis

Ingreditur, fert dextra pedum, fert læua canistrū,

Quo pyra, quo cerasum, malūq; & ætea pruna

Fronde super, floresque inter cōmista gerebat,

Subtus bina nouo spumantia pocula lacte,

Cascolosque breues donis Cerealibus addit.

Atque vbi conspectus venientum vidit, & ora,

Ingemuit, paulūque oculis, & mente moratus,

Substitit, amplexusque pedes, sic inde profatur,

Loiolarum genus inuictum, deuotaque flammis

Pectora, lapponum columenq; decusq; supremū,

Este boni, miseroque oculos conuertite, munusq;

Accipite exiguum, me ne contemnite, arator

Sim licet, vsque Dei vestri, legemque Tonantis

Obseruo, nullos non seruaturus in annos.

Dant aurum, messesque Arabū, dāt thura potētes

Multa Deis, inopi satis est, si paupere Diuis

Farre

Chris-
 tiani a
 gricola
 occur-
 sus.

Farrè suis, aut lacte pio, vel floribus horti,
 Supplicet, atque aras pomis agrestibus ornet.
 Olli exultantes leto sermone colonum
 Excipiunt, gratesque pio pro munere reddunt.
 Atque tuum Pomona decus, lætasque canistri
 Dinitias vigili adstanti, rabidæque cohorti
 Dona ferunt, proq̃ acceptis dant munera plagis.
 Cumque feri soleant donis mansuescere tigres,
 Altricemque pati dextram, gens effera agrestes
 Consumpsere dapes, pugnisque, hastisque colonum
 Longè arcet, scissum reuolat mantile per auras,
 Inque orbem cuncti vacuo lusere canistro.

Illinc digressi saxosa cacumina linguunt,

Iamque humilem vallè luco frondète subibât,

Cum iuuenum fulgere aciem, geminosq̃ sodales
 Ante urbem septos armis, vinctosque catenis

Conspexere, grauem releuantes frondibus ætæ,

Scilicet Ignati decus ingens, prima Paccæ

Gloria, Iapponum lux, spesque, & clarus Iberæ

Gëtis honos, hic Torres erat, quæ magna creatrix

Illa hominum genuit, Granattî vrbs inclÿta, famâ

Vt veterem, & proauum titulos in luce nepotis

Incensi, propriosque etiam clararet honores.

Se se illi addiderat comitem, patremque fidelis

Associat Michael, laterique affixus adhæret,

Ac veluti ingenti variat connexa carinæ

Cymba minor, cum sæuit hyems, nûc alta retûdit,

Nunc humilis sustentat aquas, ventosq̃ parenti

Communes perfert, æstuque laborat eodem;

Sic graditur, sequiturque patrè, nec fluctibus vllis

Concedit Michael, Xoguni despiciit altos

P. Bal

thasar

de Tor-

res, &

frater

Micha

el eius

socius.

Cõpara

rio.

Irarum cumulos, Midsunique æquora temnit.
 Hos Omra accitos similis pro crimine eodem
 Pæna trahit, similesque vocat Midsunus ad ignes.
 Cumque Ximabaræ lucum tenuere cohortes,
 Limiades, socijque alij, iam Phæbus Olympo
 Ardebat medio, cælique incenderat axes;
 Nœc prius expectantem urbem, populisque refertâ
 Præfetti insani monitus intrare sinebant,
 Quam Phæbi e medio cursu descenderet ardor,
 Flagrantesque faces vesper componeret vmbri;
 Cuncti ergo emensa fessi regione viarum,
 Consistunt, lucisque altis, & valle quiescunt,
 Quis Omuræ socij turba stipante sedebant.

Hic ubi Lysiadem, sociorumq' agmina Torres
 Conspexit, vultusque fame, longoque labore
 Exhaustos dubius tandem cognouit, amicum
 Ductorem perit antè alios, sellæque propinquat,
 Perque humeros, perq' ora viri, per colla moratus,
 Saluæ, ait, o cæli decus ingens, magne Pæcæ?
 Vosque etiam o nimium fidi salucte sodales?
 Iesuadam illustres animæ, magnique Tonantis
 Conuiuæ? quos æstra vocant, lectique beatum
 Puluinar poscit, cænaque inuitat Olympus?
 Lux etiam mihi læta, diesque extrema labori
 Illuxit positura modum, spes vna senectani
 Qua grauidam, latèque annos, Parcasque trahebã.
 Hac ego ponè sequens, vestra & veltigia adorã
 Ni mihi fortunam, & titulos fata impla tantòs
 Inuideant, potiar flammis, incendia dextra
 Hac prenam, & toties iam, iam fugitiua tenebo;
 Quod mihi si parcant ignes, ferus ipse laceßam

Ligna dabo, truncosque pyræ, veniantq; vocabo
 Flamina in auxilium, flatuque incendia tollant;
 Imbellesque rogos in me sæuire monebo.

Sique tibi pietas vlla est, miseretque precantis,
 Quotquot habes Vulcanæ mihi concede rigores,
 In me vnum Æthnæos apices, cunctasque Vescaui
 Verte iras, verte incudes, atque antra Cyclopum;
 Dum mihi flâmæ absumt, flâmis grauioribus vrer,
 Igne cremor maiore: dabis cum Mulciber ignes,
 Blandus eris, maiora tuis incendia flammis

Extingues; da sæue rogos, da Mulciber ignes.
 Tuque etiam adspirans, cunctis precor Æole vêtis
 Extructos succende rogos, tunc plena moranti
 Vela dabis, flammisque ferar, ventisque sub astra.
 Hæc, ait, Heroique suo defixus inhæret:

Nec minus interea clarum Paciecus Iberum

Detinet, affatuque ambit, ac talia reddit.

Quæ te magnæ Parens Omuræ de finibus egit
 Consortem fortuna mihi? tu ne ille sepulchri
 Hic felix habitator ades? non funere habebis,
 Quem tumulum viuis toties habitare solebas;
 E cinere, in cineres alios Hispanic vocamur
 Sed iam flammaramq; globos, sæuosq; caminos
 Te socio superare licet; tu maxime Torres,
 Tu socijs, totique orbi, læto omine flammam
 Ostendes, propriamq; Phærum Iapponia habebit.
 Non equidè iactet posthac Ægyptia tellus
 Molibus insignem turrem, cælique sub astra
 Eductam, & toto fugientem vertice terras,
 Vnde mari nocturna Pharus, ratibusque sequendâ
 Ostentare facem, & flammam præbere solebas

Ductrices,

Ductrices, notasque oras ostendere velis;
 Tū maior, meliorque orbi dabis inclyte Torres
 Diuinas sub nocte faces, nullæque sequuntæ
 Hos ignes, pelagi vasto sub gurgite puppes
 Errabunt, scopulos ve truces, Scyllæ ve timebūt
 Naufragium, euadent, cælique virentia tandem
 Littora, & innocuis intrabunt ostia velis,
 Næc solum tu sacra Pharus, tibi nomina mille
 Concessere arces, felix Tarpeia? iacentis
 Arx Fidci, Romæque decus, tu grande Damascum
 Præsidium contra, tremor ingens, inclyta turris,
 Quæ Libani suprema tenes, tuque illa potenti
 Arx Dauidis fundata manu, quam mænibus altis
 Mille ornant clypei, pendentiaque arma coronāt.
 Ergo tuos tutare: potes namque, omina turris
 Nec Deus incassum, aut titulos, & nomen inanè
 Concessit, terretque hostes hæc nominis vmbra.

Dum Loiolæi memorantes talia fantur,
 Custodes, alij multo per gramina somno
 Funduntur, demittit equis pars maxima frenos,
 Ut lucos tondere queant, hi quærere fontes
 Intendant, alij colles transcendere saltu,
 Aut disco certare parant, arcuque per altum
 Ire nenus, volucrumque vltimos viduare sagittis,
 Nec non & socios opera inter talia Afondus
 Insequitur, primusque agros, atque auia lustrans
 Tela gerit manibus, laterique accommodat ensē,
 Sic cuncti sylua ingenti spatiantur, & aruis.
 Non custodis egent vltro deuota caminis
 Pectora; discedunt vigiles, solamque relinquunt
 Gentem Ignatiadam, quam fixus corde fatelles
Excubijs

Excubijs antiodit Amor, vincitque catenis.

Exemplò nemore ex denso Constantia curru

Flata, & magnis subuecta Leonibus exit.

It ferro redimita comas, palamque virentem

Fert dextra, clypeumque auro, signisque micatè

Sustentat læna, caput inclinata columnæ

Marmoreæ, solidoque humeros adamante nitescit.

Sub pede diffractos enses, decisaque tela,

Extinctosque ignes, & lethum inuicta premebat.

Est Robur felix auriga, hinc, inde Triumphi

Criniti lauro incedunt, & posthuma Fama

Prosequitur currum, dominamq; acclamat ouatè.

Sic vbi conuentum ad mediũ peruenit, honestos

Attollens oculos, gentemque ad busta paratam

Aspiciens, tali venerantes voce salutat.

Iesuadæ magni? genus insuperabile bello?

Illustres obitus, palmæque insignia tantæ

Vt memorem, verbisque ferès super astra reponã,

Adsum vna è cæli Nymphis Constantia, fortes

Estè viri, atque metus expellite corde (timori

Si tantum ascendisse datũ, aut tètasse putadũ est)

Et primos reuocate animos; pignantibus vnquã

Non famæ, decoris ve fuit data copia tanti,

Non campo maiore vnquam victoria palmam

Proposuit, similes ve dedit mors inclyta honores.

Tuque xui decus o nostri? qui Limia, cuique

Durius, atque Tagus, Miniusq; & Monda superbas

Attollent aras, cælumque indicet honores,

Hunc cape bellorum comitem, palmæque futuræ

Grande omen, clypeum, & læta sub imagine rerũ,

Cerne Ignatiadum, quæ te dux magne sequatur

inuictæ

inuictæ

Constã
tia Pa
siecum
& soci
os ad
mortè
clypeo
obar
mat.

*Clypei
calatus
ra.*

Iniustæ gentes, venturaque prælia, quantique
Egregium passi lethum super astra vocantur.

*Mor-
tuis in
carce-
re.*

Ecce sub infandis Cosuræ Dionysius umbris,
Carceribusque trahit vallis ingentia ferri
Põdera; magnanimus qualis sub cõpede Thomas
Emicat aurata? rigidas Aloyse catenas
Veris in argentum, gemmisque nitentibus ardes?
Non paries, non æra premunt, non vlla catenat
Hos animos compes, forti sub carcere virtus
Libera, contemnit ferrum, chalybisque rigores.

*Com-
busti.
P.*

Hæc Pinti forma insignis, iuxtaque nitescit
Baptistæ effigies, late queis sulphura, montesque
Vngari feruent humeris; hîc Ximus liendo
Igne flagrat, fortesque inter incendia Nici,
Iacobique micant vultus, lateque rubescunt
Calati gemmis, auroque nitente camini.

*Pintus
& alii
Iap.*

Attoniti circum populi, flâmisque ministri
Dant ventos, tædasque addût, dant ignibus ornos,
Efferaque impositam consumit flamma Dianam;
Adde rogo crepitus, viuunt incendia: at ipsi
Iesuadæ exultant, lætoque aspirat Olympus
In vultu; temnit flammæ, cui pectora amorès
Diuini, cælique ardens est flâma medullas.

*Fovea-
rû tor-
mētum*

Hæc lauæ de parte nouum dux optime cernit
Quod gês nulla modo, veterû non audiit ætas;
Tormenti genus: offossæ tellure sub alta
Horribiles foveæ, Cæli bellantis arena,

*P.
Paulus
Iap.*

Puluis, Olympiaci longè victurus honores,
Hic rigido sub fune pedes suspensus iniqua
Ex trabe, sacratumque caput, pectusque per altâ
Deiectus foueam, Paulus sine crimine septem

Pendebig

Pendebit soles, totidemque ex ordine lunas,
Ora madent, taboque oculi, flumenque cruoris
Corpore descēdit toto, atque animā intercludit.

Tuque poli securus amor, frondosa coronas
Cui primū dat Borba, sacras cui marmor ad aras

Omne suum, templumque parat Stremotia rupes,

Hic fulges Benedicte? tibi per tempora sertum

Floret Apollineum, textum medicantibus herbis.

Scilicet hunc media moribundum ab cæde tyāni

Eripient, tantum seu quod miserebitur hostis

Extinxisse virum, multo medicamine, & herbis

Antiquas vires, primumque accersere robur

Intendent, solitæque artus reuocare saluti:

Seu lentæ spatium morti. pænisque parabunt

Inducias, corpusque iterum renouare dolori

Vngæo, aut rabidis firmare in prælia monstros,

Ast illi cum blanda forent tormenta, leuesque

Tot pænarū artes, grauis est medicina: superstes,

Qui vixit pænis, vna hac solum occidit, olim

Sic te Vincenti lecto perijisse rosarum,

Tormentis vixisse ferunt: non viuere fortes

Delicijs nouere.

Nec non deijcitur, pendetque Ignatius, ille

Vera patris soboles, felix Adrianus? ardor

In natos venit patrius, fortesque columbam

Non aquilæ imbellem generant, timidūq; leones

Non visum proferre agnum: præclara parentis

Hic facta euicit factis, & funere funus

AEquauit patrium, magnis cruciatibus hæres

Succesit, licque esse suum nouere parentes;

Olli se pænis, paribusque in cædibus addit

N

Se comitem

P.

Bene-
dictus

Ferua
des.

Lusit.

Fr.

Ignati
us mag

ni A-
driani

filius

Galij
Iap.

Se comitem Xistus, radiant florentibus ambo
 Ornati fert's, gemmisque micantibus ambo.
 His simili stant cæde pares, dextraq; Iosephus,
 Gindonusque, rosasque sacra Damianus odoras
 Fronte gerens; teque o socijs Mathæe triumpho
 AEquali iungis, similique ex arbore pendes.

- P.* Nec procul insignem factis, & nomine Soufana
 Conspice demissum souea, plantisque supernè
Anio. Extantem, & cælo vestigia recta tenentem,
nus de Cui modò lanificas linquens Couilania telas,
Soufa Auro intertextis, multoque rubentibus ostro
Lusit. Vestibus infudat, Soufa queis latior aras
Fr. Induat, & natum donis felicibus ornet.
Nicola Hic trabe deponunt Nicolai corpus, & igni
us, & Victrices animi exuias, stadiumque trophæis
Petrus Inijciunt, arsere tuum dux optime Petre
Jap. Grande caput, sectæque manus, & frigida membra.
P. Hunc ne vides multis religatum funibus, ingès
 Supplicium, heu decus Italicû, primusq; Bitôtæ
Anio. Urbis amor? trahitur Camium per templa Iacobus
nus la Impia, perque domos Amide, per tecta Fotoquum
cobus Raptatur, veterem superat Iapponicus Hector.
Ital. En segetes, latosque inter Mauortia campos
 Elbora confurgit; qualis de vertice claro
P. Infula? que radiant gemmæ? nitet India, & õnis
Emma Vnda sagi, Gangisque fluunt per tempora venæ.
nucl Aspiciate, vt clarum muros deiecta vetustos,
Borges Mille inter voces populi plaudentis alûnum
Lusit. Excipit, & pronas inclinat ad oscula turres
 Magnanimi Borgi, geminisque, auroque coronâ

Dat venerans, flauisque super contextit aristis,
Magna Ceres, latè que arui regina patentis?

Hic quoq' (proli superi?) tu, què septena superbis
Roma olim venientè excepit collibus, & quem
Europæ, atque Asiæ iurato fœdere magni
Suspexere duces, cui surrexere potentes
Tot reges, Nacaurus ades? verissima regum
Progenies, patriumque auges hac cæde decorem
Non Arimandoni facta hæc ingentia lapsus
Pollacet, ipse tua satis o, satis in clyte ductor
Grande scelus, sociique fidem cum morte piassi.

At tibi Sicelidæ gentis, regni que Ioannes
Triacrii supremus apex, quam læta supersunt
Templa mari medio? prospectat abusq' Pachyno
Insula, & ingenti nato capit ire triumpho;
Iamque preces, & sacra parat, tantumque Sabæi
Thuris, vt Aethæos merito putet esse minore
In tot sacra ignes.

Non Costa indictū, non te sine nomine gémæ
Liquerunt clypei, cuius si latior orbis
Orbe foret toto, tantis se crederet ille
Angustum factis, sonat Azeitania vallis,
Auerij domus alta Ducum, tua nomina, Costam
Respondent latè pelagica caua littora, Costam
Rupibus elatis Arrabida læta resultant.

Ecquis erit tanta, qui maiestate superbit.
Ille procul viuus oculis, & fronte serena
Qui surgit, lætosque gerit per tempora canos
Hic certè, hic ille est, terræ que, marisque subacti
Legatus Romæ insignis, Vierius heros;
Cui salit, & patria iam nunc formosus vtraque

P.

Julianus
Nacaurus
ra vnus
è quatuor
pricibus
laponicis.

P.

Ioannes
Mathæus
Sicilianus.

P.

Ioannes
da Costa
Lusi.

P.

Sebasti-
anus
Vieira
Lusit.

Durius it ripa, cui Castrodairus odores
 Incendit, lymphæque niues, floremque Lyæi
 Accelerat, sacrumque parat, cui Lyfia tandem,
 Illa viri quondam, & fatorum ignara, negatos
 lam facilisque, volensque aris persoluet honores.

P.
 Mar-
 cellus
 Neapo-
 litanus

Vltimus accedas cælo labor? inclyta Diæ
 Materies arti, gemmisque, auroque nitenti
 Marcelle argumentû ingens? quo magna superbit
 Parthenope; illudens rediuuio funere Parcas,
 Xaueri imperio Iapponem ascendet; at istis
 Ostendent terris hunc tantûm fata, nec illum
 Xoguni sedem ad magnam, populandaque regna
 Ire sinent, merito, nam si tua facta, tuumque
 Os cælo afflatum, capitisque in signe videret,
 Pro laticè iniecto, & foueis, timidaque catanna,
 Supremos Marcelle daret Xogunus honores.
 Et foret hoc cûctis tormentum maius: honoris
 Tunc breuius, grauiusque manu Marcelle perires.

Inde alij, atque alij fatis felicibus vltro
 Occumbunt; lentus quos contemplabere, cûctos
 Non tempus memorare: loco sedet vltimus alto
 Cantaber, hæcque videns flores Ignatius astris
 Implicat, & texens lauro frondente smaragdos,
 Felices natorum acies, gentemque coronat
 Inuictam, & dextras palmis victricibus ornat.

Hæc pater omnipotens venturi præsciis æui
 Electo, gemmisque dedit facta inclyta, & auro
 Excussit formans, clypei que sub orbe notauit.
 Quem tibi vir Limæ tuæ virtutis honorem,
 Atque decus, palmæque damus felicibus omnia
 Auspicijs, defende acies, teque omnia contra

Tela

Tels, rogi que iras, clypeus intabitur omnes.
Dixit, & ad Superos curru sublata nitenti
Inuehitur, nitidosque polos, & nubila fulcat.
Iesuadeq; lachrymis perfusi suauibus ora,
Adstabant taciti, præsentia terruit omnes
Clara Deæ, abcessu voces, & verba remisit.
Tunc sic Iyfiades nubes, aurasque secantem
Insequitur Diuam, clarisque hæc vocibus addit:
I decus, i Superum? pugnatum gloria? palmæ
I genitrix? sacrosque iterum conscende penates,
Digna Deo facies, claroque effulgere Diuum
Concilio, tanti ne animis cælestibus ignes?
Si c radiant oculi, talis nitet ore venustas?
Si tamen humanasque preces, lachrymasq; beata
Aure bibis, placidumque intrât suspiria cælum,
Verte iterum fugitiua vagum Constantia currû,
Siste parum, geruli sellas aptare curules
Incipiunt, tortorque suos per rura vagantes
Frænat equos, iâ flâmæ adsunt, absiste, sequemur.
Vosque octo o fidei comites, Torresque, Ioânesq;
Atque aliæ illustes animæ, vos prodiga vitæ
Pectora? Xinsuqui, Rinxæ, Quisæe, Caune,
Tuque Omuræ custos Michael, tu noster Achates
Sadamathæe, comes vitæque, necisque, vocanti
Vnâ oculos, letique animos defigite cælo,
Muneribusque Deæ meritas persoluite grates;
Atque ancile sacrum cuncti veneremur ouantes,
Miremurque, necesq; iterum numeremus, & arma,
Quis olim socij, vestra hæc exempla secuti
Occumbent, claraque animas pro corde repédēt.
O clypeum è cælo lapsum: quem martia Pallas

Non quondā armavit colubris, & Gorgone sœuâ;
 Quæ Thetis haud lachrymis, quæ nō Ithonia fletu
 Extalit, aut natis exorauere parentes;

Quem non Idaliæ precibus faber horridus olim
 Præuigno effinxit Lemni fornacibus altis.

Hunc Superûque, Deiq; manus cælauit: honores
 Quot radiât? quæ signa micant? quantosq; futuri
 Post annos uiuunt casus, & quale per artem

In lapidem, inq; aurum deducitur argumētum?
 Quem non hæc cædes, in sculptaque funera tādē
 Incendent? magnas reuocate in pectora vires.

Hoc clypeo umbrati Dairum, rabiemque tyrāni
 Midsuni, Mondique acies, cunctosque Fotoques
 Possumus, & Stygios in prælia poscere manes.

His dictis incēsi omnes, quid valle moramur?

Acclamant, tardamq; necē, segnesq; tyrānos
 Incusant, fierique horas in sæcula, donec

Adueniatiustum pugnæ tempus, pia flammæ
 Cum fessos tandem excipiat, tantoque labore
 Absoluat, cæloque animas, corpusque supremo
 Det cineri nimium grato, blandæque fauillæ.

Vix hæc; frondenti montis de vertice Asōdū

Cum Zenus, tristisque Vllon, & flebilis Hizō,

Cuitodesque alij, vasta cum cede cruentum,
 Impositūq; humeris, magnō clamore trahebāt.

Namq; Erymanthēi non immemor ille triūphi,
 Grandæusm dum telo aprum, cursuque fatigat
 Errantem campis, sociorumque agmine cingit,

Bellua versa retro, fremituque, & murmure vasto
 Consistit, toruisque oculis, & dentibus ipsam,

Atque suo telum perfusum sanguine quæreas,

Mors
 Asōdi

Ut videt inuehitur ventis, certa que sagittæ
 Ocyor, & misero disrumpit dentibus aluum,
 Perque pedes, & crura ruit, perque ora, per artus
 Funditur; è contra gladio moribundus Afondus
 Urget aprum, crebroque ictu, crudisque lacessit
 Vulneribus, morte mque hostis cum morte repedit;
 Ambo ferè, similique ambo cum cæde recumbunt.
 Illum ubi sublatusque humeris, sociosque trahentes
 In lectu videre patres, sædataque tabo
 Ora, cruentatosque pedes, & viscera morsu
 Conspexere, viro lachrymas, gemitusque dedere
 Nequaquam meritos: hostili in funere gaudet,
 Viuere qui nescit.

At Zonus, Resolenus, Hion, tristisque Subonos,
 Et Zenus, circumque alij, de more cadaver,
 Frigentisque animam deflent, ritumque parentant
 Bonzano, effossa corpus tellure recondunt,
 Terque, quaterque solum percusso vertice quasiat
 Cum gemitu fientes, atque horrifono ululatu
 Implorant Camiosque deos, Amidæque scelestos
 Absoluentem animos, morientumque acta dolent.

Dum sic lugentes hæc impia sacra morantur,
 Iesuadæ, ut magnos animis in gentibus ignes.
 Atque pyram tardam, passu properante lacessat,
 Custodes reuocant tristes, fixamque sepulchro
 Militiamque, ducesque monent imponere frenos
 Quadrupedi iubeant, sellasque aptare curules;
 Namque senescentem iam, iam descendere ab alto,
 Ardentesque faces sensim demittere Phæbum;
 Iam tempus properare vias, & tendere in urbem,
 Concurrunt, & cuncta parant, feruetque satelles,

Lictori immistus, clamorque per aera magnus;
 Armorumque ingens strepitus sub valle resultat.
 Ergo iter instaurat focijs Paciecius heros,
 Sicque urbem ascendunt auidi, ceu valle reducta
Com. Cum ceruum errantem fixit venantis arondo,
para. Ille fugit, fixamque trahens sub corde sagittam,
sio. Perque agros, saltusque volans, pertransit amœna
 Prata rosis, herbasque terit, nec sistit amato
 Douec fonte sitim, & defessos irrigat artus,
 Iam moriens, fixoque animam subvulnere ponit,
 Sic instant, breniterq. domos, murosque superbos
 Nangasique adeunt, septique cohortibus intrât.

F I N I S

LIBRI VNDECIMI

LIBRI DVODECIMI

ARGVMENTVM.

*Vrbem Paciecus cum socijs ingressus, defer-
tur ad supplicium: moriturus Christianos al-
loquitur, & cum socijs omnibus vivus concre-
matur. Cineres in mare diffunduntur: & flu-
vius Lymia Neptunum vt exequias celebret,
inuitat.*

LIBER DVODECIMVS.

VM propèrant, tēstis veniens Mid-
funus ab altis
Fræna ferox immittit equo, lar-
goque frementum
Quadrupedam sonitu plateas pre-
mit, excitat urbem.

Vtque expectatos nimium stipante cohorte
Excepit medios, sæuoque satellite cinxit,
Ad loca supplicij recto molimine tendit;
Ipse grauis gemmis, & pictis clarus in armis,
Lictorumque inter fasces, sæuasque secures,
Insultās, regit ore acies; hinc, inde ministros

Ire iubet, mortemque oculis inspirat, & ignes.
 Midsuno comes egregius Feizois hasta
 Ibat ouans, gemmisque ardens fulgebat Eois;
 Frænat equum maculis varium, variabilis ipse,
 Inconstansque animi, nam seruantissimus olim
 Cum recti, Christi que Dei, legisque fuisset,
 Nunc hominum, atque Dei desertor perfidus ibat
 Christi adum ante alios crudelis sanguinis hostis.
 Mistra virum, matrumque manus, discrimine nullo
 Tendit in occursum, atque ætas effuditur omnis
 Visendi studio, labor est irrumperere turbæ
 Per medium, vix fuste ferox, armisque satelles
 Submouet, aut ferrû intentans venientibus obstat;
 Puluerem attollunt nubem, cælumque serenum
 Obscurant, multisque aures clamoribus implêt.

Locus
пугачѣ

Deuenero locos, quæ sensim cliuis in auras
 Assurgit, latè que æquor despeçtat, & urbem;
 Hic syluam ingentem, & ramis fera machina cæsû
 Ostentat nemus; hic sedes, atque alta ferarum
 Testa iugis conuulsa iacent, voluerûque penates
 Ardorei, Satyrûmque domus frondosa recumbit.
 Proiectæ apparent multo cum subere quercus
 Annosa, ingentes fagi, cumque ilice mista
 Populus, & pinus flammaram auctura furores.
 Nunquam alias tantum visû est decrescere lucos;
 Nec senij antiquam tantum posuisse Dianam.
 Ligna inter tredecim surgût super astra columnæ,
 Terribiles visu formæ, quas plurima circu in
 Stat sepes, nimiumque subit metuenda sub auras.
 Frangite nunc cicharasque dex, cætasque profusas
 In lachrymas, gemitusque abeât, in flumina visus
 Deficiant

Deficiant; nunc frōte decet deponere Daphnim
 Phæbe tuam, nigraque caput damnare cupressū,
 Quattuor euelli sacratio ē inōte columnas
 Cum videam, totaque foras ab sede repellī;
 Scilicet imbellis fugit has sua victima, cū iam
 Vltima promeritas sponderent prælia palmas.
 Nā falsi, vt perhibēt (piguit describere, dextrāq.
 Et calamum padet?) Europæi quattuor villos
 Cum iam vincla annos constanti corde tulissēt,
 Perperis que essēt Christi pro lege laborum,
 Pænarumque satis, deuicti nocte suprema
 Vicinos timere rogos, Vestamque paratam.
 Ergo iura Dei, Christumque è corde futuri
 Regnatorem orbis, legemque, fidemque paternā
 Abijciunt, Amidamque vocant in fædera, dulcē
 Vt vitam, atque suos possint seruare, domumque
 Desertam, & flammis arte hac vitare furentes.
 Proh superi? quantum mortalia pectora cæcæ
 Noctis habēt? quātis hominū mens acta tenebris
 In Barathri exertos se se disturbat hiatus?
 Quattuor ite procul, palma, parmaque relicta
 Non bene, vecordes animæ? vestrique, Deique
 Obliti, memores thalami, lachrymisque coacti
 Natorum, lucisque huius communis amantes?
 Ite ergo in pænas, ite hinc in Tartara; solum
 Istatibi, sociisque tuis victoria magne
 Debetur Franciscæ? hæc vos, hæc arca totis
 Expectat spatij, vestris putat esse trophæis
 Angustam, longèque alios exterminat omnes;
 Hisque nouem cōtenta, nouē quos in clyta cæliū
 Fama super, terrasque tulit, iam despicit, & vos
 Maiores

Quattuor
 tuor
 Christi
 tiani a
 fide de
 ficiunt

Maiores fama, ac titulis expectat ouantes.

Nunc iterum Cælestis Amor descende beatam

Ad montem, vitrei seu te plaga lucida regni,

CrySTALLI VE DOMUS TENEANT, siue alta Tonantis

Regia, vbi Superos, & corda beata laceffis;

Succumbit iam dextra oneri, calamique priores

Attriti suprema negant in carmina vires.

Ergo age diuinas iterum nunc exere pennas,

Atque alant impexam gemmas, varijsque decorâ

Syderibus, calamumque tuo concede poetæ,

Et pennam præbe ex alis, qua fata, pyrasque

Expediam, primosque æquent extrema labores.

Antè fores ergo, ramosiq' ostia Circi

Addabant læti, præsens non sæua minatur

Mors oculis, nihil illa animos, nil fortia turbat

Pectora; consistant, alacresque in limine primo

Officijs certant varijs, magnoq' Paceco

Dant primos aditus, intrat prior ille, sequuntur

Inde alij, totumque oculis hausere theatrum;

Feraleque inter frondes, syluamque timendam

Læti adeo exultant, intrent cœu Thessala Tempe,

Alcinoi ve hortos subeant, aut Tybur anaxnum.

Lætiior ante altos se se Limæus inumbrat

Syluam inter; truncoque super sic fortis adibat,

Cœu nemus auricomum, & pomaria flaua fororū

Irrueret nouus Alcides, poma aurea dextra

Vt caperet, vigilemque oculis, astuque tremédū

Falleret, & vaita superaret eæde draconem.

Postquam introgressi, cælo extendere supinas

Cam læti clamore manus, terraque voluti,

Quisq' suas amplexus, atq' oscula mille coluæne

*Cōpa-
ratio.*

Dit lachrymās; ferus inde manus, & brachia circū
 Tutorquet, duroque ligat cum stipite miles.

Tunc Paciecus ouans, tantoque elatus honore,
 Cura turbam immensam latis effereere campis
 Aspiceret, Bonzumque suis vndare Varellis
 Emisum, intentos oculos, atque ora tenentem
 Midsunum, & cunctos sacrum spectare theatrum;
 Ceu fato vicinus olor, trahit ore canorem
 Extremum, circumque auræ, fluuiusque repressis
 Fluctibus, & lucus taciturnis frondibus audit;
 Haud aliter Lysius cygnea voce tumultus
 Frænat olor, populosq; & non quâ flumine Limæ;
 Sed qua se riguis fundunt incendia flammis,
 Concinit & moriens, & carmine prouocat ignes.

O Pyra, & o votis meta exoptata? moraque

Affligens animū hunc, affligens pectora? tādē
 Venisti, venias felix, quo purius ignis
 Excoquat, immistisq; expurget fæcibus aurum;
 Accipite in cineres hæc membra senilia flammæ,
 Quas studia, & lachrymæ nostræ meruere, fretaq;
 Sulcatum toties, & mille pericula in vndis,
 Felix ille, datum tantos cui posse per ignes,
 Perq; vndas transire: vnda hinc conspirat, & inde
 Ignis, vterque meos in cælum attollit honores.

Hæc igni: inde urbem lachrymis, & voce parētis
 Plorantem occasus, nec iam superesse volentem,
 Solatur, sicque inde animos hortatibus implet;

Vos etiam grex ille meus (si forte catannas

Euasisse aliquē, aut flāmas vitasse putādū est)
 Vos mecum hanc festis velati frondibus omnes
 Concelebrate diem, dextrisque attollite palmas.
 Si que meus sudor, si quid gens sacra tot annis

Com-
 partia

Promeruit tibi nosser amor, sacrauius omnem
 Si vitam, mortemque tibi, pro talibus vnum
 Hoc oro, hoc tandem extrema deposcimus hora,
 Scilicet has inter flammis, saxasque catenas
 Ardentem lachrymis ne me Iapponia quisquam
 Dedecoret; non mæsta decet lamenta triumphos.
 Quod tēpusq; locusq; monēt, adamantina seruent
 Corda fidem: te dura grauant si prælia? desunt
 Si iam ligna rogis, passimque licentia ferri
 Grassatur, pelagoque furit, terraque tyrannus?
 Sume animos o sponsa Dei Iapponia? multo
 Sanguine Iapponum, & Lysio dotabere virgo.
 Ipse prior Sponsus charam dat sanguine vitam
 Te quærens, hac dote places, has Græciâ quondâ
 Diuitias, hos Roma dedit pro dote cruores;
 Ipsa ensesque, hastasque offer, da vincla, voraces
 Da flammis vltro, da te Iapponia in ignes,
 Nam repetita Deum firmabit tæda maritum.

*Mors**Pace**ci.*

Dixerat, immensum cum se Vulcanius ardor
 Implicuit molingenti, ferturque per aurâs
 Flamma volans, vitreis latè clarescit in vndis
 Ignis, & irradiant tremulo sub lumine fyrtes.
 Pectora nodosis religatus stipite vinclis
 Ductor erat, creuere ignes, arsere catenæ,
 Iam liber non vlla fugæ, non vlla doloris
 Signa dedit, traxit ve manus, aut ora reuoluit.
 Non ergo impositâ flammis rex Porfena dextrâ
 Miretur, Brutoque suo nec Porcia iactet,
 Ore rogam ardentem, viuasque vorasse fauillas,
 Cum te inter flammis tolerantē incēdia, & ignes
 Conspicio Franciscæ ocalisque præusta videntē
 Membra,

Membra, tuosque manu cineres, atq' ossa legētē
 Mira fides, hæc facta inter te, dulcis Iesu,
 Sæpe vocat, tibi labra mouet, teq' optima Virgo,
 Inuocat emoriens, & te iam voce cadente
 Murmurat, in te oculos, in te suspiria mittit
 Vltima, & astri feris animum tibi soluit in vinis.
 Ah phœnix, quam lætus abis? quam despicias iras
 Vulcani, gaudesque tuis pubescere flammis?
 Quam flammis, quantoque volas formosior? ipsam
 Lunam vltra, solemque subis, iamque aurea pēnis
 Sydera, iam vitreos axes transcendis, & ipsi
 Non te acie possunt oculi seruare sequentum,
 I felix, partoque diu lætare triumpho.

Natorum interea flammis chorus arserat *ōnis*. *Cælo*
 Atque poli per inane Patrē iā passibus æquis *excipi*
 Applausu insignem, & pōpa comitabat ouantē. *untur.*
 Quos ante it veste in niuea pulcherrimus ales
 Iaponiel, primusque vias longo ordine mōstrat;
 Hunc sequitur captiua cohors, it vinc̄ta deorum
 Vana Superstitio, grauidas ceruice catenas
 Excutere Impietas, nexuque abrumperē tentat,
 Nec valet, æratosque gerit per corpora nodōs.
 Pectora Sæuities, faciemque infecta cruore,
 Effracto incedit gladio, cui proxima latis
 Passibus Ambitio graditur, sequiturque Voluptas
 Idalia nutrita domo, flammisque Libido
 Extinctis, scissaque furens Discordia palla.
 Accedit toruo fastosa Superbia vultu,
 Vinc̄lorum in pondus surgens, iterumque relabi
 E cælo metuens: manibus Fraus impia, colloque
 Ipsa suos perfert laqueos, & licia telæ.

Tunc se Figrities manibus post terga reuinctis
 Lenta mouet, tractoque solum cum pectore verrit:
 Nec non Inuidia incedit, furiosaque rodit
 Vincula, ne tandem careant ora in improba morsu.
 Hanc aciem multo ære graues, vinculisque sequuntur
 Lugentes Camium turmæ, procerisque Fotoquum,
 Ferrenus, grauidusque annis Fumafus, & Vllon;
 It quoque tercentum nodis, totidemque catenis
 Colla, manusque ambas, & trilitia pectora vincit
 Roncharon, patiturque nefas, namque ipse latet
 Prodidit arte sua, traxitque in vincula Pacem,
 Inde alij, tunc Xaqua ferox, Amidæque superba
 Colla gemunt ferro, picto pro murice, regis
 Pro sceptro, & solito nunc pro diademate, honorum
 Est fatis, est magni Lysij seruire catenis,
 Sic victæ properant gentes, turmisque secundis
 Aligeri magni incedunt, & quisque priores
 Exiit, ac longè meliores induit alas,
 Stellantesque habitus, sparsisque nitentia gemis
 Pallia, cælestesque togas, humerosque fluentes
 Stella sinus formosa ligat, nodoque coerces,
 Ibat & auratis virtutum exercitus alis,
 Quam ducit galeata Fides, clarumque per auras
 Vexillum attollit, totoque effulget Olympo.
 Se quoque cygneis tollit super æthera plumis
 Calla Pudicitia, albentes è fronte pruinas
 Dispergit, manibusque rosas fert Diua niuales,
 Haud mortale micans, non illi splendida Phæbe
 Certaret radijs, toto licet orbe micaret,
 Plenaque deuictæ contemneret astra Diones.
 Hanc prope iam læto gradiens Patientia vultu,

Incisum multis, sed non penetrabile telis,
 Gestabat clypeum, palinamque inuicta ferebat.
 Innumeræque aliæ flagranti in veste sequuntur.
 Addit se comitem, solemque, & sydera vultu
 Obscurat cælestis Amor, latusque coruscas
 Fert dextra flammæ, victorùm in signe, facemq.
 Attollit, niueeque polo se se aureus insert.

Protinus æthereo nubes præluce Olympo
 Candida, lesuadumq' sacros imitata caminos
 Innocuis splendet flammis, pronasque rubêtes
 Incendit, simulatque rubris variata pyropis.
 Non olim incensis tibi, magne Elia, quædrigis
 Clariùs ire datum, tales se lucida nubes
 In flaminas voluit, tantoque accenditur auro.
 Ut propius venire, globus tunc nubis ab alto
 Scinditur in partes geminas, iatusque refulget
 Syderibus, palmaeque nouem, totidèque coronas
 Ostendit, Lysiumque ducem, clarosque sodales
 Sedibus exceptit niueis, ostroque locauit.
 Tum circum Aligeri proceres, gentesque peritæ
 Concentus variare modos, flexusque ciere,
 Et digitis pulsare lyras, & pestine chordas,
 Aera mulce dāt citharis, & sydera cantu;
 Nec non alternis plaudit chorus alter, ouantes
 Mille agitant pedibus plausus, & nablia tentant
 Ad numerum; festisque sonat clamoribus æther;
 Iesuadæ læti ascendunt, oculisque choreas,
 Diuinosque probant numeros, & carmina laudāt,
 Enadunt celeres, cælique palatia vecti,
 Adstabant portis, gentis cum maximus author
 Loiola effulgens auro, stellisque decorus

O

Egreditur,

Egreditur, signumque manu radiantis Iesu
 Deponens, patrijs venientes excipit vlnis.
 Hunc prope gemmarum radijs Xauerius ardens,
 Atque Tago, atque Indo, totoque Oriëte coruscus
 Adproperat, claro radiantem pectore solem
 Gestabat, se vno radijs, atque igne minorem.
 His alia, atque alia magnis Heroibus ortæ,
 Illustres venere animæ, cunctique sodales
 Floribus aspergunt varijs, ter brachia collo
 Dant cunëti, & lata gradientes voce salutât.

Nec morâ, um primùm fandi Xauerius, inquit,
 Da veniam, Loiola parens, namque omnia nosti

*Pari-
 sis vo-
 ta sol-
 uit Ig-
 natius
 cum so-
 cijs in
 AEdæ
 Virgi-
 nis, qua
 dicitur
 mons
 Marty-
 rum.*

I apponunt mihi forte dari, proh qualia cerno
 Funera? quam nitidis resplendent agmina flâmis?
 Hoc Pater, illud erat, Socijs cum primus ad aras
 Monteque Martyribus sacro pia vota Tonâti
 Soluisti, non omen abest; iam maior Olympo
 Mons, tua Relligio est: quæ frondibus vndiq' latè
 Martyrij decorant palmæ, pendentia truncis
 Tela nitent, nudique enses, diræque catannæ;
 Quin etiam elato montis de vertice fontes
 Sanguinei, riuque fluunt, submïtte liquores
 Pinde tuos, cedatque rubro crystallus honori.
 Ignuomus flammatur apex, vestroque sodales
 Igne flagrat, tantisque rogis mons igneus ardet,
 Flammam uni vt nûquam tantum eructasse v'escuû
 Crediderim, subdatq' suos Aethna alta caminos.
 Cedite Terrigenæ conuoluere Pelion Ossa,
 Atq. Ossæ Atlantê, Atlantique imponere Olympû:
 Hoc vno ad cælum graditur monte; iste sub astra
 Vos duxit comites, & te Limæ, tot annos,

Quis

Quis placuit seruare meos, & morte labores
 Obsignare? manu quorum, tot prælia, & inter
 Torcædes mansisse meo Iapponæ Tonantis
 Imperium, Christi que fidem superesse fatebor.
 Ergo agite, vos digna manent, iustumq; coronæ
 Tempus adest: non dicta moror, concedite tectis.

Sic ait, & socij latibipatientibus omnes
 Accipiunt portis, iuuat ire, & patria regna,
 Promissasque videre domos, vbi Numine Numen
 Tergemino stat sede pari, pueroque beatos
 Diua Parens, cælique acies, & tecta serenat,
 A Eternosq; animis oculis inspirat honores.

Hic te magne Parës niueis pulcherrimus astris,
 Atq; auro, atque rosis, atq; inclytus argumêto
 Exceptit Paciee thorus; quo Lybia, & omnis
 India, Iapponumque vrbes, & Sina superbo
 A Ere micât, viuuntque suis animata figuris;
 Oppidaque, & casus, vitæque, necisque labores
 Cælantur Paciee tuæ, totusque per aurum
 Incedis, gemmisque nitens fulgentibus ardes.
 Nec non, & ferro informes, subterque gementes
 Ingentis solij basem, crudelia monstra,
 Midfunus, Mondusque iacent, & colla recurui
 Infrendunt, rabieque ardent, tristesque trilingui
 Ore gemût, oculisq; trahût lachrymâtibus vndas;
 Pectoreque, & patulis effundunt naribus ignes.
 Idem alios exæquat honor, similique sodales
 Maiestate sedent, cunctisque æterna sequuntur
 Gaudia, perpetuoque exultant astra triumpho.

Dum sic æthereos animi subiere penates,
 Ligna cadunt, posuere rogi, vix fumus in auras

*diffun-
duntur*

*P. Al
marus
Seme-
dus.*

Ibat iners, vix scintillabant busta fauillis
 Frigida, iamque ardor, iam flāma quieuerat ōnis,
 Non tamen ira feri potuit frigere tyranni,
 Non ardor, non flamma cadit, crudelior ille
 Sequit adhuc, cinere s que pios super æquoris vnda
 De ferri, Thetidisque i vbet diffundier aruis;
 Inscius ille vndis felicia semina mandat,
 Iesuadum vt segetem, Neptunia rura quotannis
 Læta ferant, reddantque tibi cum fænore Iappō.
 Aspice ab Europæ venientes littore classes,
 Quot socios quantasq; ferant tibi, cōspice, messes,
 Fertilis vndarum seges est: nec semen inanes
 Spes alit, & votis tunc respondebit auaris;
 Cum tibi Romulida redeuntem ex vrbe Catonē
 Iam tonsam, cultoque habitu, vultuque Seme dū
 Excipies, Latia numerosum prole per oras
 Intrātem, & Ly s iam commotam ab sede trahētē.
 Sed vos æquoreis notī, assuetique periclis,
 Ite pij cineres, indiscretique supremis
 Fluctibus? hæc tanti commercia rumpere lethi
 Non carcer, non flamma ferox, nō vnda valebit,
 Nil vos o socij, nil vos post funera pæna
 Hæc tangit, nos, nos petit hæc iniuria, pænas
 Nos istas Midsune damus, qui pulueris huius
 Pignoris, flāmæ exuuiis, magnisque caremus
 Diuitijs, tantaque inopes in cæde manemus.
 Non totus rapiere tamen Paciee? Ioannes
 Non totus, pars magna tui Rinxæ? tuique
 Dux Torres, comitumq; hæreat sub pectore nobis
 Expressi niuei mores, & plurima vestrum
 Effigies animo semper victura manebit.

Sed cunctis commune solum, terræque patentis
 Dum negat exiguum munus mans cæca tyranni,
 Dat tumulo totum Oceanum, vestroque tenetur
 Vnda omnis, quocumque iacet sub sole sepulchro,
 Dumq' adimit tumulos, notis nec viuere in æuū
 Concedit titulis, & vestro nomine saxum;
 Proderit hæc olim forsan iactura sepulchri,
 Nam cædem hanc, clarosq' ignes, & facta minorū
 Cum tandem sacris altaribus audicet ætas,
 Cum tumuli nusquam fuerint, & nulla supersint
 Tam sacræ argumenta necis, rapuisse putabunt
 Vos claro Aligeros cælo, vestraque benigno
 Ex nauis gremio exceptas super æstra locasse.

Hæc vbi suspensa ventis referentibus aure,
 Crudelesque obitus, & fata extrema Paceci
 Limia percepit. vitreo lachrymosus ab antro
 Exiit, atque rosas, floresque è cornibus altis
 Deiecit, lentumque humeris detraxit acanthum,
 Et fluidam viridi viduauit arundine dextram;
 Utque animo gemitus, oculisque fluentibus vllū
 Et dolor, & lachrymæ, & nunquā deflêda dedere
 Damna locum, proprijs sic turbidus imperat vndis
 Ite vndæ hinc celeres orasque recurrite ad illas,
 Quæ cineres fluitant magni, luctuque remoto,
 Talia Neptuno verbis memorate patienti.

Magne parës, cunctarū ingens regnator aquarū
 Neptune, humentes nostris da vocibus aures;
 En tibi noster amor, nostri pars magna Pacecus,
 Et toties commissa tibi, totiesque fluentis
 Præda tuis crepta, redit mansura, supremum
 Te quærit, notosque petit tuus incola fluctus;

*Fluuius
 Limia
 Neptu-
 nū inui-
 rat vq
 Pacieci
 & socio
 rū exe-
 quias ce-
 lebret*

Ille tibi, terræque, fuit dum vita, solebat
 A Equales partire dies, nunc viuere in vndis,
 Degere nunc terris, nauēque, domūque vicissim
 Incolere, & vestras arte hac componere lites;
 Hec viuis: nunc morte venit tibi totus, iniquæ
 Non partem exiguam terræ, non ossa reliquit.
 Tamque cadit titulis maior, iam morte decora
 Pulchrior, & magno natorum examine septus;
 Nos tua progenies, Tethysque argentea proles,
 Hos nimium Pater alme tibi gratamur honores.
 Ergo animi rex magne sinus expande, nouenuq;
 Excipe depositum, cui non placuere superbæ
 Pyramidum moles, non ditis clara sepulchri
 Saxa Semiramidi, non sidera Mausoleum
 Obscurans vicina sibi, nec quidquid inanis
 Gloria per tumulos victuri exquirat honoris.
 Non capit hos cineres tellus angusta: decusque
 Vix tantum oceano capies, licet omnibus vndis,
 Crystalloque omni componas sedulus vnam;
 Hanc tamen, vsq; licet, dum fas est, pone, rubentes
 Mille addant Nymphæ conchas, circumq; retexant
 Coralijs, gemmisque super fulgentibus ornat.
 Hic mores, & facta virum, claroque figuras
 Inferrent au ro, tantoque emblemate cælent,
 Vt Tagus inuideat, vitreo sub gurgite quantis
 Virginos thalamos, venerandisque ossibus aras
 Irenæ extulerit; nec iam se Pontica iactent
 A Equora, Clemēti, sibi quod memorabile quoddam
 Extraxisse datum, cælo ædificante, sacellum.
 Nuac superest tibi manus opus Neptunæ parandū
 Pluribus hospitium est, pluresque in fluctibus aræ.

Officio careat Glaucarum nulla fororum;
 Hæc Arabû lachrymas, thura hæc incēdat, odoret
 Hæc tumulum, notûq; mari cremet ambara circû,
 Ter caput inflectens, ter flexo poplite adorans.
 Has Thetys superet donis; & sedula quondam
 Si tumulum, famamque sui decorauit Achilles
 Flore amarâtheo, nunc facta æterna, sepulchrûq;
 Immortale decent immortales amaranthi.
 Ipsa rosas cineres Doris conspergat, arundo
 Umbret humû folijs, yluæque, atq; alga palustris.
 Vos quoque Delphini celebrê longo ordine pōpâ
 Ducite, vos Nereu, Protheuque, & Glauce, marini
 Vos proceres, cælo maius feretrum, ossaque tanta
 Ferte humeris, non vlla tamen sit præfica, nulli
 Hic fletus resonent; obijt non flebilis ille,
 Cui decus immortale manet, nomenq; superstes
 Post obitum, & fato nihil est, nisi corpus adēptû,
 Atque vltra non posse mori.
 Pro gemitu, & lachrymis, teneris cōcētibus auras
 Suspendat, frænetque vndas, & carmina plectri
 CrySTALLUM pulsans canat exequialia Siren.
 Sic nunc funereos ritus, sic iusta supremo
 Det cineri, & claris sic ossibus ille parētet.
 Vosque vbi longeuum affatæ, nostrique Paceci
 Ossa vbi complexu multo, longoque precatu,
 Atque vrnâ labris, cineresque vrgebitis, vndæ
 Huc iterum celeres cursum properate, meique
 Limiadæ partem, si fas est, ducite lymphæ.
 Limia sic magnos verbis illudit amores,
 Vrgentemque animo tendit lenire dolorem,
 Atque vndæ mandata parant, pelagique per alta

Regna intrant alacres, & littora iussa requirunt:
 At tu, quæ lachrymâs iâ nûc, Frâcisce, suprêmû
 Alloquor, & vastis cerno tumularier vndis?
 Hospitio concede tuo, gaude omine tanto;
 Tu Deus Oceani, tumidarum Numen aquarum
 Semper eris, tibi sacra dabunt libamina cymbæ
 Victrices, nautæque tuo sub nomine cursus,
 Felicesque rati ventos, atque astra vocabunt.
 Hæc cinis: ast animû Superû residere putadû est
 Concilio, & terræ iam fastidire recessus.
 Si tamen humanusque dolor, questusque per âplû
 It cælum, Paciece meis da vocibus aurem:
 Te, quæcunque tenent cæli bona, nulla beatos
 Immemores fecere; tibi non pocula Lethes
 Vlla, nec Elysi; placuere obliuia campi.

Ergo memor conuerte oculos, & respice fessû
 Iapponem, afflictis iam fas est parcere: multum
 Iam ferroque, igniq. datû est, iam fræna tyrânis
 Inijce, & effusas igni pater optime habenas
 Compesce, iratosque enes vagina recondat.
 Diluuiò exacto, ramum frondentis oliuæ
 Læta ferat rostro, cælo applaudente, columba,
 Iapponi pacem indicens; Saturnia surgant
 Tempora, & infans claudantur limina Belli.
 Da pateant Limæ tuis régna inuia, portus
 Pande viam, placidosq. aditus, quo lætiôr intret
 Pastor, & ipse suæ tandem hac in cede Iacobus
 Natorum occasus, & funera sæua Racheli
 Ploranti abstergat lachrymas, fideique per vrbès
 Signa ferat, templisque sacros instauret honores;
 Utque rogos, ipsasque altum Xoguna catannas

Auerſantem

Iaco-
bus A-
loysi-
us Epif-
copus
Iappo-

Auersantem aniuo, transactaque facta dolentem
 Iamque Dei conuersum aris, Daurumq, Tonosq
 Vnâ omnes baculo insignis, mitraque verendus
 Rore sacro aspergat, clarosque nivalibus vndis
 Poscat in amplexus, æternaque fœdera iungat:

*nensis
 modo
 electus*

Qualis sedata cum tempestatæ serenus,
 Nubibus ostendens se versicoloribus arcus,
 Detergit cælo fletus, solemque nitentem
 Aurata cum pace ferens, componit Olympo
 Has terras, hominesque Deo placatus amicat.

Nunc quoq (si iâ famæ aliquid, vel nominis ūbrâ
 Lusiaci si restat adhuc) Franciscæ fluentes

In te fessa oculos figit tua Lysia, nosce
 Seruiles habitus; hæc est, quam sæpe sedentem
 Sceptra super, regumque super diademata, & õnes
 Frænantem imperio terras, mare puppe te gentem
 Suspexit, dominamque videns obmutuit orbis.
 Da Lysie antiquam Lysiam, fessæque priores
 Da titulos, Lysiamque sibi Pater optime redde.

Tuq etia (Superis si fas meminisse suorũ est)

Da Pacicæ tuis dextram, & vestigia amoris
 Siqua manent veteris, cognataque pectora, cerne
 Grande tuũ Franciscæ decus, cerne arma, carinas
 Aspice victrices, que is te germanus ab Indo
 AEquore iam supplex fraternum sydus adorat,
 Gaspar amor Martis, magnusq per æquora ductor.
 Is modo nauali metuendus classe per vndas
 Expertos pelagi duro certamine Olandos
 Expugnat, victorque rates sub gargite voluit.
 Ille etiam immani nostrum pro cæde Mogorem

*Gasp
 par Pa
 ciecus
 Fran-
 cisci
 Fra-
 ter.*

Cædit ouans, Lysiiisque armis, & classe flagellat,
 Atque

Atque iterum euerso iam pro Bandele superbam
 Ipsius ante oculos attollet mænibus arcem.
 Tu tamen o Cæli decus ingens? iniice classi
 Felices austros, funesque, & vela ministra;
 Militibus concede animos, roburque virile;
 Nec non & gladium cæli de parte rubenti
 Ignitum, parmamque astris fulgentibus aptam
 Da fratri Paciece tuo, queis fræna Mogori
 Imponat, queis Maurus Arabs, & Turca superbum
 Submittat collum, munus quod sæuus Olandus
 Horrescat secum referens, quo tuta quiescant
 AEquora, & Indani tanto sub Marte triumphet.
 Nulla mei tandem capiant te obliuia: nostri
 Sis memor, atque animû, calamûq' agnosc, cancti
 Da veniam, da magne Parens, temerarius istos
 Non vltro flores, non triui hæc sydera, iustus
 Huc veni, & trepidi factorum è gurgite tanto,
 Carmine degeneri modicos libauimus haustus.

FINIS

TOTIVS OPERIS.

I N D E X

Aliquorum nominum priorū cum
notationibus ad poeseos intelli-
gentiam. Numerus indicat
paginam.

A

- ADAMVS** . Christianus Iappon, pro fide decol-
latus apud Xiqui oppidum. 86.
- AGNES** . Iappona, simonis coniux, pro fide
Crucifixa, in regno Fingi. 87.
- ALEXVS** . Iappon legatus ad Cubosamam.
- ALBVERTIVS** . Alfonsus Albuquerque, Lu-
sitanus dux, qui primus Goam subegit, & prope ma-
re, quod vulgo Roxo appellant, crucem vidit cæle-
stem in victoriæ signum. 144, & 160.
- ALFONSVS** . Doctor Alfonsus Mendes, Lusita-
nus, societatis Iesu, Patriarcha Aethiopiæ. 43.
Item Alfonsus Castus rex Castellæ, qui Ecclesiã
Compostelanam auxit. 116.
- ALMEIDA** . Doctor Apollinarius de Almeida,
Lusitanus, Societatis Iesu, Episcopus Aethiopiæ,
pro fide occisus. 43.
- ALOYSIVS** . Aloysius Casae Iappon, frater Socie-
tatis Iesu, pro fide obiit Cosuræ in Carcere. 192.
- AMBROSIVS** . Ambrosius Ferdinãdus Lusitanus,
frater societatis Iesu, pro fide obiit in carcere. 167.
- ANDRADIUS** . P. Antonius de Andrade; Lu-
sitanus,

INDEX.

- sitanus, societatis Iesu, Goanę prouincię Prouin-
cialis, qui primus Tibeti regnum inuenit. 43.
- ANTONIUS.** Antonius Quiuni, Iappon, frater
societatis Iesu, pro fide uiuus igne afflus. 167. Item
D. Antonius Abbas, Collegij Vlyssiponenfis soci-
etatis Iesu Patronus. 111. Tandem Antonius
Paciecus. P. Francisci Frater, qui in oppugnatione
Ceilani gloriose occubuit. 148.
- AQVITA.** Mathiamon Aquita Ludouicus, Iappo
nobilissimus, pro fide occisus Cofinocęi. 64.
- ARCEL.** Angelus custos arcis in qua Paciecus vinc-
tus seruabatur. 96.
- ARIMA.** Iapponię regnum.
- ARIMANDONVS.** Dominus Michael, oriundus
a regibus Arimę, & vnus ę Principibus, qui Romę
venere, postea societate ingressus, deseruit. 195.
- ARIMANENSIS,** Arimanęse. adiectiuum deduc-
tum ab Arima.
- ARRABIDA.** Montes Lusitanię prope mare Azei-
tanicum, patria. P. Costę, qui pro fide gloriose
occubuit. 195.
- ASONDVS.** pręfectus militum, qui Paciecum a
Ximabara ad Nangasaquum duxit. 59. & 175.
- AVRELIVS.** D. Aurelius, Augustinus, vnde e-
ius Eremitę Aurelios dicimus. 5.
- AZEITANIVS,** adiectiuum ab Azeitanio oppide,
vbi sedes Ducis Aueroensis, patria. P. Costę. 195.
- B**
- BANDEL.** vrbs Lusitanorum in terris magni Mo-
goris ab eodem eueisa.
- BAPTISTA.** P. Ioannes Baptista Zola, Societatis
Iesu,

INDEX

- fu, Rector Tacaci, Italus, Brixianus vnacum Pa-
cico viuis crematur. 75. & 178.
- BENEDICTVS. P. Benedictus Fernandes, Lusit-
anus, Borbensis, Societatis Iesu, pro fide in foue-
is suspensus, inde ereptus, dū medicinis curatur, in
ipsis moritur. 193.
- BOLENA. Anna Bolena pellex regis Henrici, &
Angliæ excidium. 162.
- BONZVS, Bonzi sacerdotes sunt lapponum, quī
religiosorum more in cœnobijs habitant
- BORGIA. B. P. Franciscus de Borgia, dux Gandiæ,
& tertius Generalis Societatis. 113.
- BORGIVS. P. Emmanuel Borges, Lusitanus, Ebo-
rensis, societatis Iesu, pro Christi fide exulatum
iuit, in lapponiam redijt, ibiq̃ concrematur post
foueæ tormentum. 194.
- BRIXANVS. adiectiuum a Brixa P. Ioannis Bap-
tistæ patria.
- BVNGVS. lapponiæ regnum.

C

- CHAINVM. potus lapponum, vini loco 54. & 176.
- CAMII. dij lapponum, vulgo, Camis.
- CONSTANTIVS. Imperator Cōstātini magni fi-
lius. 40 Item. P. Camillus Constantius, Ita-
lus, pro fide igne viuis concrematur. 167.
- CARVALIVS. P. Iacobus Carnalius Conimbri-
censis, Societatis Iesu, pro fide stagno gelato de-
mersus perijt. 168.
- Item P. Michael Carualius, Lusitanus Bracharen-
sis, Societatis Iesu, pro fide viuis crematur. 167.
- CASELLA. P. Stephanus Casella, Lusitanus, soci-
etatis

I N D E X

- etatis Iesu, qui vnâ cum P. Ioanne Caprali reg-
 num Potentis primus intravit. 43.
CASTRODAIRVS. Oppidum Lusitaniz P. Sebas-
 tiani Vieira nobilis patria. 11.
CATANNA. genus gladij apud Iappones.
CAVARATVS. Frater Cauarata Ludouicus Iap-
 pon, societatis Iesu, pro fide viuus crematur. 167.
CAVNVS. Frater Vincentius, Caunus, Iappon,
 pro fide victus a Pacieco in societatem admissus,
 & cum eodem igne crematus. passim,
CEILANVM. Regnum in India Orientali, pyro-
 pis nobile.
CERQVERIVS. Ludouicus Cerquerius, Lusita-
 nus, societatis Iesu. Episcopus Iapponesis. passim.
CHVSAMONVS. Christianus Iappon, qui a fide
 deficiens, Paciecum prodit. vulgo Chufaimon.
COMORINVS. Tractus Orientalis Indiz, merci
 um ditissimus.
COLVMBVM. arx Lusitanorû in regno Ceilani.
COSTA. P. Ioannes a Costa, Lusitanus, Azèita-
 nesis, societatis Iesu, in foueis pro fide moritur.
COSMVS. P. Cosmus de Torres Castellanus, ex
 primis Iapponiz Apostolis.
COVILANIA. Oppidum Lusitaniz, patria mag-
 ni Patris Antonij de Soufa.
COSINOCEVM. Oppidum Iapponiz, in regno
 Tacaci, vulgo Cuchinocu.

D

- DAIRVS.** Summus Sacerdos Iapponum, vulgè
 Dairi.
DAMIANS. Iappon, Frater socie-
ratis

INDEX

tatis Iesu, in foueis moritur.

DENSAMONVS. Mundi confanguineus, qui Paciecum, & socios in carcere afflixit, & ab iisdem conuersus est. Iapponice Denfaemon.

DIONYSIVS. Iappon, Frater societatis Iesu, viuis igne affus. 167. Item alter Dionysius, Iappon, Frater societatis Iesu, pro fide in carcere obiit Cosuræ. 192

DOIVCVS. Doiuci appellantur catechistæ, quibus in Iapponia Patres Societatis vtuntur in prædicatione Euangelij.

E

EDOARDVS. Edoardus Paciecus, Lusitanus, dux strenuissimus apud Indiam. 46.

ELBORA. Vrbs Lusitaniæ, sedes magni Præfulis, campique Transagani ditissima.

EMMANVEL. Lusitanorum rex felicissimus. 144

F

FECVND A. Oppidum maritimum prope Nangasauum.

FAXIMA. Regnum Iapponiæ.

FEIXOIVS. Nobilis Iappon, a fide christiana apostata.

FIGEN. Regnum in Iapponia.

FIRADVM. Oppidum Iapponicum in regno Figesû.

FOTOQVES. Iapponum dij.

FOVEA. genus tormenti, in quo Iappones tyranni, Christianos ne morientes populum hortarentur ad fidem, in præaltam foueam è capite cruravæ que demittebant, cumque obibant in frustra dissecti coniciebantur in ignes.

FRE.

INDEX

- FRENOXIMA. Mons celebris apud Iapponem.
 FROES. P. Ioduuicus Froes, Lusitanus, societatis Iesu ex primis Iapponiæ Apostolis. 20.
 FVCVNVM. Vrbs metropolis in regno Serungæ, Iapponice Fucuno.
 FVSAIVS. Gondifalus Fufai, frater societatis Iesu, pro fide lento igne affatus. 167,

G

- GALLAE. Populi Aethiopiæ.
 GASPAR. Gaspar Paciecus a Mesquitta P. Francisci germanus, ductor oceani in India. 217.
 GOA. Vrbs clarissima, caput imperij Lusitani in India.
 GONZAGA. B. Ioduuicus Gonfaga, Marchio Castellonis, societatis Iesu. 43. & 113.
 GUSMANVS. S. Dominicus de Gusman,
 GYRONVS. P. Ioannes Rodericus Gyrão, Lusitanus, societatis Iesu. 16.
 GYNDONVS. Gyndonus Ioannes, Iappon, Frater societatis Iesu, obiit in foueis pro tuenda fide

194

H

- HALA. Nomen, quo Deum nuncupant Mauritanî.
 HEMPO. Simon Hempo, Iappon, Frater societatis Iesu, viuus crematur pro tuenda fide. 167.
 HENRICVS. Hêricus Cardinalis, Lusitaniæ rex, qui Vlyssiponense Collegium societatis simul cū rege Sebastiano fundauit. 111
 Item Henricus Octauus Angliæ rex, qui eiecta regi na pellicem Bolenam duxit. 162
 HIERONYMVS. P. Hieronymus de Angelis, Italus, societatis Iesu, in Iapponia pro fide viuus crematur.

INDEX

crematur.

167.

I

IACOBVS. P. Iacobus a Mesquit ta auunculus Pa-
cieci, eiectus a Cubosama, obiit exul. Is Romam
duxerat Principes Iappones. 14. & 150.

P. Iacobus Quisai, Iappo, frater societatis Iesu, pro
fide crucifixus. 43. & 167.

Item Iacobus Fuixima, Iappon, frater societatis
Iesu, pro fide igne viuus incenditur. 167.

P. Iacobus Ludouicus, Episcopus Iapponensis
Ecclesiæ nuper electus. 216.

P. ANTONI VS Iacobus, Italus Bitontentis, so-
cietatis Iesu, in Inpponia raptatur pro fide, & in
foueis moritur. 194.

Tandem Iacobus, Iappon, frater societatis Iesu,
igne affus pro Christi fide, 192.

IAGA. fluius apud Iappones celebris.

IAPPON. Regio, seu incola ipsius regionis.

IAPPONIA. Regio trium insularum sexaginta
sex regna complectens.

IAPPONJEL. Angelus custos Iapponiæ. 10. 36.

IAPPONVS. Iaponicus Nomē adiectiuū a Iapponē.

IDUMES. nomen patronimi cum ab Idumæa pro-
pe Iudæam, vnde. D. Iacobus, Idumes appellatur.

IGNATI ADES. Nomen patronimicum ab Ig-
natio.

IGNATI VS. Ignatius, Iappon, filius Adriani
martyris, fater Societatis Iesu, in foueis moritur.
193.

IOACHIMVS, Iappon fide crucifixus in vrbe
Nangasaquo, 86.

IOAN.

I N D E X

- IOANNES. B. Ioannes Goto, Iappon, frater Societatis Iesu, pro fide crucifixus. 43. & 167.
- IOANNES. Cachoco, Iappon, frater Societatis Iesu, pro fide viuus crematur. 167.
- IOANNES Fernandes, Lusitanus, frater Societatis Iesu, socius Xauerij & ex primis Iapponiæ Apostolis. 20.
- IOANNES. Rex Lusitaniæ, fundator Conimbricensis Collegij. 112.
- P. Ioannes Mathæus Sicelianus, Societatis Iesu, eiectus in exilium, redit in Iapponiam, & ibi in foueis moritur pro fide. 195
- P. IOANNES. Baptista. Italus, Brixianus. Societatis Iesu, vnâ cū Pacieco meritur pro fide. passim
- P. IOANNES Capralis, Lusitanus. Societatis Iesu, qui simul cum P. Stephano Casella regnum Potentis inuenit. 43.
- P. IOANNES. Baptista Machado, Lusitanus, ex Insulis, Societatis Iesu, pro fide in Iapponia decollatus. 167.
- IOANNES. Pereira de Mesquitta. P. Francisci avunculus, & poetæ parens. 111. & 122.
- IOSEPHVS. Iosephus, Iappon, frater Societatis Iesu. pro fide in foueis moritur. 193
- ISACIDES. nomen patronimicum ab Isaac, quo Iudæi appellantur.

L

- LFO. Suquiemon Leão, Iappon, Arimæ pro fide igne assus. 86.
- LAIOLEVS. Nomen deductum a Loiola. LEO.

INDEX

LEONORA. Leonora de Aluarenga Paciēci ſc̄
uia. 122.

LIMAEVS. nomen deductum a Limia flouio.

LIMIADES. ita appellatur Paciēcus nomine pa-
tronimico a Limia deducto.

LUSIADAЕ. Lusitani a Luso Vlyſſis filio.

LYSIA. Lusitania mutato. v. in. y.

LYSIADES. Nomen patronimicum a Lysia, quod
idem est, atque vir Lusitanus.

M

MACHAVM. vrbs maritima Lusitanorū in Sina.

MACVSA. Oppidum Iapponicum in regno Fingi.

MAGDALIS. Virgo Iappona, igne viuens creme-
atur Arimæ. 87.

MAHOMETES. Maurorum falsus propheta, vul-
go Maſoma.

MALVCAE, insulae in mari Indico.

MANILLA. Magna Insula in mari Indico occide-
tali, Castellanae ditionis.

MARCELLVS. P. Marcellus Franciscus Maltrili,
Italus apud Iapponiam gloriose obiit. 196.

MARIA. Paciēci Mater. 110.

MATHAEVS. Mathæus, Iappon, frater societatis
Iesu pro Christi fide in foveis moritur. 193.

MAXENCIA. Iappona pro Christi fide dea
collata. 87.

MELCHIOR. P. melchior Carneiro, Lusitanus,
ē Societate Iesu, Episcopus Ethioپیæ, quam ingre-
di cum non posset, arsus est Iapponiæ primus Epil-
opus, & in Iapponiam velificans, obiit Machai,

INDEX

- sepultus est in Collegio Machaensi. 154. & 183.
- MELLVS.** Franciscus de Mello, Lusitanus, prætor
nauis Indicæ. qua Paciecus in Indiã vectus est. 132.
- MIA CVS.** vrbs præcipua apud Iappones.
- MICHAEL.** Michael Sato, Iappon, frater Societa
tis Iesu. pro fide igne affatus. 167.
- Michael Toio, Iappon, frater Societatis Iesu, qui
simul cum Pacieco igne affus est. 187.
- MIDSVNVS.** Midsunus Cavachius, præfectus Nã
gasaqui, qui Paciecum, & socios, Imperatoris iussu
a carceribus auocatos occidit.
- MIQVIVS.** B. Paulus Miqui, Iappon, frater Socie
tatis Iesu, pro fide crucifixus. 43. & 167.
- MISAMONVS.** Gubernator Tacaci.
- MOCAMBIQVVS,** vrbs maritima Lusitanorum
in vltima Africa.
- MOGOR.** Rex in Asia, vulgo magnus Mogor.
- MONDVS.** vnus e tribus gubernatoribus Tacaci,
qui Paciecum comprehendit, & ad vrbera Nan
gasaquum Midsuno remisit.
- MVTIVS.** P. Mutius. vitalleschi. b. Generalis So
cietatis Iesu, qui Paciecum Prouincialem creauit
Iapponiæ. 42.

N

- NACAVRVS.** P. Iulianus Nacaura, Iappon, v
nus e. 4. principibus, qui Romam cū legatione regia
venerunt, postea ingressus est Societatem Iesu,
& pro fide in focis moritur. 195.
- NANGASAQVVM.** vrbs maritima in Iapponia,
Episcopi sedes

NAN-

INDEX

- NANGATVM. Regnum Iapponicum.
 NAVARR /S. P. Paulus Nauarrus, Italus Calabrē
 sis, e Societate Iesu, pro fide igne crematus. 167.
 NARCISSVS. miles in carcere ad fidem conuersus
 NICIVS. Thomas Nic ius Iappon, frater Societa-
 tis Iesu, pro fide igne affus. 192.
 NICOLAVS. Nicolaus, Iappon, frater S octeta-
 tis Iesu, in foueis moritur, & in ignes cōijcitur. 194:

O

- OMIVM. Oppidum Iapponicum.
 OMVRA. Regnum Iapponicum.
 ORMVSI A. vrbs maritima Lusitanorum in insu-
 la Persica.
 OTA. Augustinus Ota, Iappon, frater Societatis
 Iesu, pro fide igne viuus incenditur. 167.

P

- PALMERVS. P. Andreas Palmeiro, Lusitanus,
 Societatis Iesu, Prouinciaram Indię, & Sinę vi-
 sitator. 43.
 PAVLVS. Paulus Pereira a Mesquitta, Patris Fran-
 cisci auunculus 119. & 121. Item. P. Paulus, Iap-
 pon. Societatis Iesu, in foueis emoritur. 192
 PETRV S. P. Petrus Martins, Lusitanus, e Socie-
 tate Iesu, tertius Episcopus Iaponensis. 183.
 PETRVS. iappon, frater Societatis Iesu, pro fide
 in foueis moritur. 194 Item Petrus Iappon Frater
 Societatis Iesu, igne viuus crematur. 167.
 PHILIPPA. Domina Philippa de Saa, Cometissa
 de Linhates, quæ Collegij Vlisiponensis Societa-
 tis Iesu Ecclesiam magnifice extuxit: 111.

I N D E

PHIMVM. Oppidum inter Ximabaram, & Nangafiqui, Iapponice Phimi

PHIMANVS. agricola qui Paciecum, & socios in oppido Phimi hospitio excepit. 177.

PISCARIA. Ora maritima apud Indos vnionum feracissima

POLONIA. Regio in Europa celeberrima, patria B. Stanislai.

PONSLIMIVS. Oppidum in Lusitania satis nobile, patria Pacieci, vulgo Põte de lima. 110.

Q

QUIEMONVS. Xiqui, Quiemon Pedro, Iappon, pro fide capite truncatus in oppido Cosinocæo. 64.

QVISANVS. Puppis Magister.

QVISACVS. Quisacus Ioannes, Iappon, qui cum esset vinculus pro fide, a Pacieco in Societatem Iesu est admissus, & cum eodem interfectus. 169

R

RAMIRVS. Rex Castellæ, & Leonis, qui deuictis Mauris templo Cõpostelano magnos reditus vouit.

RASCVS. Rasalachristos, germanus Imperatoris Aethiopiæ, Romanæ fidei propugnator inuictus. 43.

RINXAEVS, Petrus Rinxæus Iappon, Doiucus, pro fide cum Pacieco vinculus, in carcere in Societate admittitur, & cum eodem igne crematus triumphauit. passim.

S

SACAIVM. vrbs clarissima Iapponum in regnis Cami, vulgo Sacai.

Sadamae

INDEX

SADAMATHAEVS. Gaspar Sadamathæus, Iappõ, frater Societatis Iesu, comes Prouincialis Paciæ, cum eodem vinctus ob Christi fidem, & morte affectus, passim.

SALTANVS. Saltanfagued, Imperator Aethiopiae. 43.

SAFIOGIUS. Gubernator Nangasaqui, Christianis infestissimus

SANDAIVS. Petrus Sandaio, Iappon, frater Societatis Iesu, viuis pro fide assus. 167.

SEBASTVS. P. Sebastianus Quimura, Iappon, Societatis Iesu, pro fide flammis crematur. 167.

Rex Sebastianus Lusitaniæ, qui Collegium Vlysiæ ponense Societatis Iesu erexit. 111.

P. Sebastianus de Moraës, Lusitanus, è Societate Iesu, secundus Episcopus Iapponensis, obiit Mocambiqui. 183.

SEMEDVS. P. Aluarus Semedus, Societatis Iesu, Romæ legatus, qui primus Sinico more, intõsa, ad pectus barba ad nos venit, & multis cù socijs ad Sinã & Iapponem rediturum expectamus. 212.

SERAPHINVS. D. Franciscus Seraphicus.

SIMEON. Cundaican Simon, Iappon, pro fide capite multatus in oppido Cosinocæo. 64.

SINA. Regiõ Sinarum, l, accola ipsius regionis.

SION. regnum in Asia, in quo natus est Xaqus, postea Iapponum rex, & deus.

SOVSA. P. Antonius de Soufa, Lusitanus, Societatis Iesu, in foueis pro fide moritur. 194.

SOFALLA. vrbs ditissima Lusitanorum in Orientali

INDEX

entali India

SPINOLA. P. Carolus Spinola, Italus, Genovæ natus, Societatis Iesu, pro fide viuis crematur. 166.

STREMOTIVS. adiectivum deductum ab Stremotio oppido Lusitano, marmoribus insigni.

T

TACA CVM. Regnum Iapponicū, vulgo Tacaco.

TAQVEA. Custos carceris, in quo Paciecus, & socij Ximabaræ servabantur.

THOMAS. Thomas Acafuxi, Iappon, frater Societatis Iesu, pro fide viuis crematur. 167.

Thomas, Iappon, frater Societatis Iesu pro fide obiit in carcere. 192

TIGRES. Populi Aethiopiæ.

TIPHONES. venti prævinciales in mari Sinico.

TONVS. nomen, quo Iapponum reguli supremo Imperatori subiecti nuncupantur.

TORRES. P. Balthasar de Torres, Hispanus, Granatensis, Societatis Iesu, qui persecutionis tempore in tumulis latebat; comprehensus Omuræ pro Christi fide, & simul cum Pacieco Nangasa, qui viuis concrematur. passim.

V

VALENTIVS. P. Iacobus valentius, Lusitanus, Societatis Iesu, Iapponiæ Episcopus, qui cum nō posset persecutionis causa ad Iapponem accedere, curam Episcopalem commisit Pacieco, ipse Sinenſis Episcopatus curam gessit. 44.

VALIGNANVS. P. Alexāder Valignanus, Italus, Societatis Iesu, Indiæ, & Iapponiæ vīſitator. 20. & 49.

INDEX

- VARRELLA.** Templum, seu Monasterium Bonzorum.
- VASCVS.** P. Vascus Piresius, Lusitanus, Societatis Iesu, Magister nouitiorum, sub quo Pacificus posuit tyrocinium. 114.
- VILELLA.** P. Gaspar villella, Lusitanus, Societatis Iesu, ex primis Iaponiæ Apostolis. 20. & 49.
- VOLSEVS.** Cardinalis Velseus, Anglus, qui Henrici regis, & Bolenæ inconcessos himæncos procurauit.
- VNGEVS.** Mons celeberrimus in Iaponia, in quo lacus scaturiant sulphure, & igne feruentes, ubi Christiani cruciantur.
- VRBANVS.** Romanus Pontifex, Urbanus. Octauus, cui opus dicatur, vates clarissimus, & qui primos Iaponiæ martyres sancti adscripsit. 2.

X

- XAQVA.** Rex Iaponiam, quem inter diuos principuos ipsi venerantur.
- XIMABARA.** vrbs Iaponica, in regno Tacaci.
- XIMVS.** Ximus Ioannes, Iappon, frater Societatis Iesu pro fide igne crematur 192.
- XINSVQVIVS.** Paulus Xinsuquius, Iappon, qui cum esset in carcere pro Christi fide, a Pacifico in societate admissus, cum eodem gloriose obiit. passim.
- XISTVS.** P. Xistus. Iappon, Societatis Iesu pro tuenda fide exultatum iuit in Sinas; redijt, comprehensus, & in foueis interfectus 194.
- XOQVNVVS.** Nomen commune Iapponum imperatoribus, quo præ omnibus titulis, vtitur is, qui modo

INDEX

modo regnat Cubosammæ filius.

Y

YENDVM. Vrbis præcipua in Iaponia, Imperatorum sedes.

Z

ZAMPO. Paulus Zampo, Iapon, frater Societatis Iesu, qui pro fide viuis crematur. 167.

K

KOSCA. B. Stanislaus Kosca, Polonus societatis Iesu. 435.

CONIMBRICAE

SUPERIORUM PERMISSU

Apud Emmanuelem de Carvalho Vniuersitatis Typographum Anno Domini

1640.

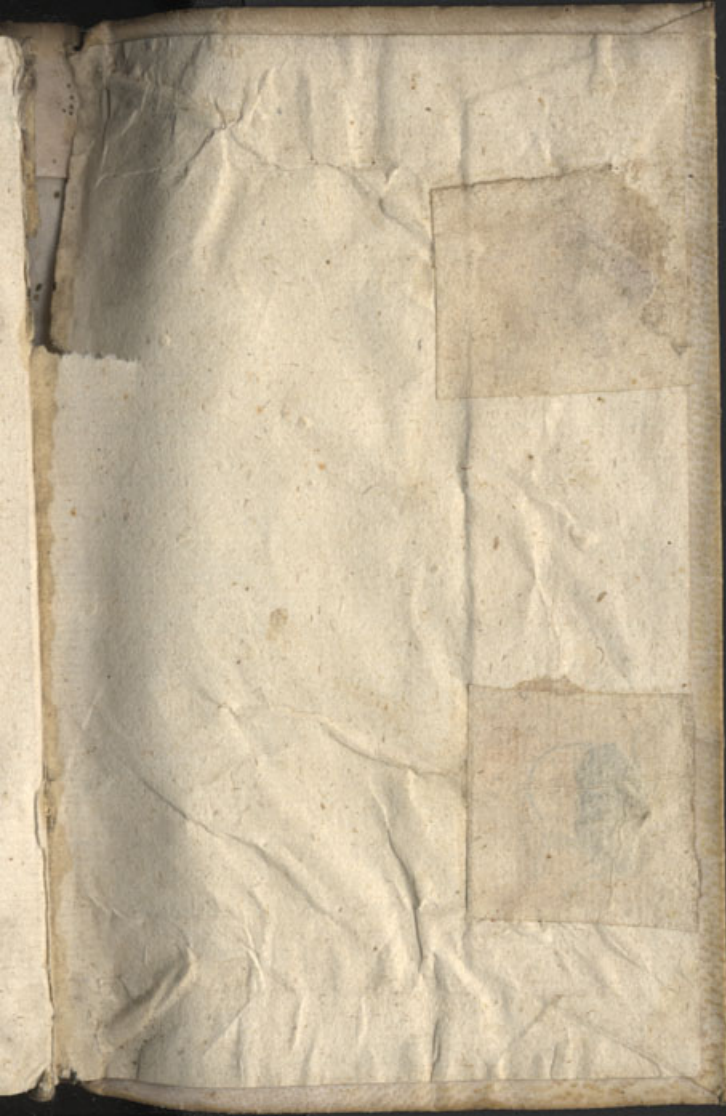
ERRATA.

Pagina. 42. vititijs. leg. vitijs. pag. 90. certum. leg. fertum. pag. 128. illecebræ. leg. illecebræ. pag. 131. admāte. leg. adamante. pag. 143. propeteras. leg. properas. pag. 155. numen. leg. nomen. pag. 166. appoperēt. leg. approperēt. pag. 169. rosoluit. leg. resoluuit. pag. 179. pudorit. leg. pudoris. pag. 208. humeros; leg. humero. Omituntur aliqua, quæ sensum non immutant.

THE FIRST PART
OF THE HISTORY OF THE
LIFE OF KING CHARLES THE FIRST
BY PHILIP MASSIE
IN TWO VOLUMES
THE FIRST

Printed by J. Sturges, at the
Printers Office, in St. Dunstons
Church-yard, 1687.

C
C
E
T
N

Sala

Gab.

Est.

Tab. 3

N.º 26